

ΤΖΕΦΡΕΥ ΦΑΡΔΙΝΓΚ

Θ Ε Ο Σ Ο Φ Ι Α

ΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Κέντρο Μεταφυσικής Ενημέρωσης
Αθήνα 2002

Θ Ε Ο Σ Ο Φ Ι Α
ΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

του Τζέφρεϋ Φάρδινγκ

Κέντρο Μεταφυσικής Ενημέρωσης
Αθήνα 2002

Διάλεξη Μπλαβάτσκι 2001
από τον Τζέφρεϋ Φάρδινγκ

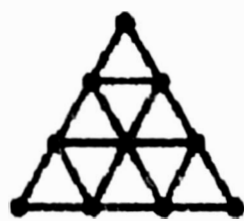
δόθηκε στην Καλοκαιρινή Σχολή της Θεοσοφικής Εταιρείας
στο Γουιντσέστερ της Αγγλίας, στο Κολέγιο Κινγκ Άλφρεντ,
την Κυριακή 29 Ιουλίου 2001

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ

Μαρία Βασιλοπούλου

Τ.Θ. 51 134, 145 10 Κηφισιά

Τηλ.: 210 8077.513

Fax: 210 6250.513

www.tetraktys.gr

e-mail: info@tetraktys.gr

Internet: www.theosophy.gr

e-mail: aspasia@theosophy.gr

ISBN 960-85768-7-3

Λίγα λόγια για το συγγραφέα

Ο Τζέφρεϋ Φάρδινγκ γεννήθηκε στην Αγγλία στις 10 Δεκεμβρίου 1909. Φοίτησε σε δύο οικοτροφεία όπως συνηθιζόταν. Γράφτηκε στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου αλλά εργάστηκε ως μαθητευόμενος μηχανικός, ενώ παρακολούθησε νυχτερινά τμήματα στο Κολέγιο Τεχνολογίας του Μάντσεστερ του οποίου έγινε συνεργάτης. Υπηρέτησε επί έξι χρόνια στο Στρατό, στο Σώμα των Βασιλικών Διαβιβάσεων και αποστρατεύθηκε ως Ταγματάρχης. Ο Τζέφρεϋ έγινε μέλος της Στοάς Leeds της Θεοσοφικής Εταιρείας της Αγγλίας (Αντνάρ) το 1945.

Έχοντας ικανό υπόβαθρο, λόγω των μελετών που είχε κάνει, σύντομα διαπιστώθηκε ότι ήταν επαρκώς γνώστης της Θεοσοφίας ικανός να δίνει διαλέξεις κι αυτό έγινε λίγο μετά τον ερχομό του στην Εταιρεία. Έκτοτε έχει δώσει διαλέξεις σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο και κατέλαβε διάφορες θέσεις στη Θεοσοφική Εταιρεία της Αγγλίας περιλαμβανομένης και της θητείας του ως Γενικού Γραμματέα (1969-72). Μια περίοδο υπηρέτησε ως μέλος του Γενικού Συμβουλίου της Εταιρείας στο Αντνάρ της Ινδίας και υπήρξε μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας επί σειρά ετών.

Κατά τις δεκαετίες 1980 και 1990, ο Τζέφρεϋ ήταν τακτικός συντονιστής σειράς μαθημάτων σε ετήσιες τοπικές συναθροίσεις που λάβαιναν χώρα το Σαββατοκύριακο και κατά τις οποίες διερευνούσε τη «Μυστική Διδασκαλία». Αυτές οι συναθροίσεις γίνονταν στο Τέκελς Παρκ, στο Κάμπερλυ του Σάρεϋ. Έχει λάβει ενεργό μέρος σε ανάλογες συναντήσεις για τη Θεοσοφία/Επιστήμη που διοργανώνονταν στο Αγγλικό Τμήμα κάθε χρόνο και εξακολουθεί να είναι δάσκαλος στην Ευρωπαϊκή Σχολή της Θεοσοφίας της οποίας είναι ιδρυτικό μέλος. Στη δεκαετία του 1970 ίδρυσε μια θυγατρική οργάνωση – την ένωση Μπλαβάτσκυ (Blavatsky Trust) – σκοπός της οποίας είναι η διάδοση της γνώσης των γραπτών της Ε.Π.Μ.

Ο κ. Φάρδινγκ έχει γράψει αρκετά θεοσοφικά βιβλία: «Μεταθανάτιες Καταστάσεις και Συνειδητότητα», «Θεότητα, Σύμπαν και άνθρωπος», «Θεοσοφία- Περί τίνος πρόκειται;», «Όταν Πεθάνουμε», «Ανακαλύπτοντας το Μέγα Υπερπέραν» και την «Τριλογία». Το 1974 έδωσε την περίφημη Διάλεξη Μπλαβάτσκυ στην Ετήσια Σύνοδο της Αγγλικής Θεοσοφικής Εταιρείας με θέμα τη Ζωή, το Θάνατο και τα Όνειρα και το 1996 βραβεύθηκε με το Μετάλλιο της Τάξης του Σούμπα για τη σημαντική του συνεισφορά στη Θεοσοφική λογοτεχνία.

Η παρούσα εργασία είναι μια διάλεξη που έγινε από τον κ.Τζ.Φάρδινγκ στη Θερινή Σχολή της Θεοσοφικής Εταιρείας στο Γουιντσέστερ της Αγγλίας, στο Κολέγιο Κινγκ Άλφρεντ, την Κυριακή 29 Ιουλίου 2001.

Συντμήσεις:

Μ.Δ.: «*η Μυστική Δοξασία*» Ε.Π. Μπλαβάτσκυ, 4 τόμοι,
Ελληνική έκδοση «Πνευματικός Ήλιος».

«*The Secret Doctrine*» H.P. Blavatsky

Κ.Θ.: «*Το Κλειδί της Θεοσοφίας*», Ε.Π. Μπλαβάτσκυ,
Θεοσοφικές εκδόσεις.

«*The key to Theosophy*», H.P. Blavatsky

«*Άπαντα*»: δεν υπάρχει μετάφραση στην ελληνική. Είναι τα «*Collected Writings*», H.P. Blavatsky, 14 τόμοι (επιλογή άρθρων της από τα περιοδικά «*Θεοσοφιστής*» και «*Λούσιφερ*»)

«*Βίβλος Αποκρυφισμού*» της Ε.Π. Μπλαβάτσκυ, εκδόσεις Κέδρος, 1995.

«*Επιστολές των Μαχάτμα στον Α. Σίνετ*» – δεν υπάρχει μεταφρασμένο.

Είναι τα «*Mahatma Letters to A. Sinnett*» – The Theosophical Publishing House, Adyar and Wleaton Illinois, USA.

Συγκεντρωμένες πληροφορίες, βιβλία και ομάδες μελέτης
μπορούν να αναζητηθούν στις εξής ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

www.theosophy.gr (ελληνικό)

www.blavatsky.net (αγγλικό)

www.theosociety.org/pasadena

<http://www.wisdomworld.org>

<http://www.blavatskytrust.org>

Εισαγωγή

*«Εσείς, λοιπόν, Αποκρουφιστές, Καμπαλιστές και Θεόσοφοι, γνωρίζετε καλά πως ένας Λόγος, παλιός όσο και ο κόσμος, μολονότι, νέος για σας, ήχησε στην αρχή αυτού του κύκλου και η δυνατότητά του, αν και δεν γίνεται αντιληπτή από τους άλλους, βρίσκεται κρυμμένη στους αριθμούς που συναποτελούν το έτος 1889. Ξέρετε πολύ καλά πως μόλις ακούστηκε μια νότα που δεν έχει ξανακουστεί από τους ανθρώπους αυτής της εποχής. Και πως μια Καινούρια Ιδέα αποκαλύπτεται ωριμασμένη από τις δυνάμεις της εξέλιξης. Αυτή η Ιδέα είναι διαφορετική από οποιαδήποτε άλλη που γεννήθηκε κατά τον 19^ο αιώνα. Είναι όμως ταυτόσημη με τη σκέψη που έδωσε τον κυρίαρχο τόνο και τη βασική γραμμή κάθε αιώνα, ιδιαίτερα του τελευταίου- απόλυτη ελευθερία σκέψης για την ανθρωπότητα.»**

Η Θεοσοφία είναι στο σύνολό της μια πλήρης γνώση της Φύσης όπου ο άνθρωπος παίζει πρωταρχικό ρόλο. Το ανθρώπινο βασίλειο αποτελεί ένα στάδιο ζωτικής σημασίας, στο τεράστιο εξελικτικό πρόγραμμα, όταν ο «Άνθρωπος», ο στοχαστής, γεννιέται. Η γνώση της Θεοσοφίας κερδίζεται από γενιές εκπαιδευμένων ερευνητών, μνημόνων στα Αρχαία Μυστήρια. Διατείνεται ότι είναι μια έκφραση της Αλήθειας, η πραγματικότητα της ύπαρξης. Επομένως, δεν είναι ζήτημα εικασίας ή δοξασίας. Η ίδια η Φύση θεωρείται ως ένα σύνολο όλων εκείνων που την αποτελούν κατά ιεραρχική σειρά από τα κατώτερα μέχρι τα ανώτερα όντα, από τα στοιχεία που περιλαμβάνουν την ύλη του αντικειμενικού μας κόσμου μέχρι την εξελικτική κλίμακα μέσα από το βασίλειο της Φύσης προς τον άνθρωπο και ακόμα πιο πέρα, μέχρι το βασίλειο του υπερανθρώπινου. Η Θεοσοφία θέτει ως προϋπόθεση βαθμίδες υπεράνθρωπων όντων τα οποία, ως συλλογικά όντα με τη συσσωρευμένη σοφία τους και γνώση, αποτελούν τους «δημιουργούς» και τους «άρχοντες» του πλανητικού μας συστήματος.

Η Θεοσοφία μας λέει ότι στον πυρήνα όλων των πραγμάτων υπάρχει μια κοινή Ουσία. Αυτή η ουσία εκδηλώνεται ως «Ζωή». Καθετί είναι προικισμένο με αυτήν. Δεν υπάρχει νεκρή ύλη. Παρόμοια, καθετί έχει ένα βαθμό αισθαντικότητας ακόμα κι αν περιορίζεται απλώς στην ικανότητα της ανταπόκρισης ή μόνον του «αισθήματος», δηλαδή να αντιδρά σε εξωτερικά ερεθίσματα ακόμα και στη μνήμη. Στις πιο εξελιγμένες της

* Άπαντα XI, 133.

μορφές η αισθαντικότητα γίνεται συνειδητότητα. Αυτή η αισθαντικότητα εκδηλώνεται κατ' αρχήν στις κατώτερες στοιχειακές μορφές ή στα ορυκτά, προχωρεί μέσα από τις πιο σύνθετες των φυτών και ζώων και καταλήγει στην πλήρη συνειδητοποίηση του ανθρώπου. Κατόπιν περνά όλες τις διαβαθμίσεις και φθάνει σε επίπεδα επίγνωσης αφάνταστου μεγαλείου για το δικό μας στάδιο της εξέλιξης. Εξαιτίας των αναπτυγμένων ιδιοτήτων και της εξαγνισμένης πνευματικής τους φύσης αυτοί οι νέοι κάτοικοι του ύψιστου επιπέδου του Όντος μπορούν να θεωρούνται θεοί. Μπορούν να κληροδοτήσουν στους ανθρώπους, που είναι σε θέση να τα εκφράσουν, τα πιο ευγενή και ευεργετικά ερεθίσματα ακριβώς όπως τα έχουν αναπτύξει οι ίδιοι. Αυτά τα ερεθίσματα αυξάνονται αριθμητικά καθώς ο άνθρωπος ανέρχεται την κλίμακα της εξέλιξης.

Τότε οι δυνατότητες της Θεοσοφίας μπορούν να εκτιμηθούν ανάλογα με το πώς επηρεάζουν τη συμπεριφορά. Τούτο, ιδιαίτερα, συμβαίνει με τον ίδιο τον άνθρωπο και όλη την ανθρώπινη κατάσταση. Δώδεκα όψεις αυτών των δυνατοτήτων μπορούν εύκολα να προσδιοριστούν:

1. Η ιδέα της Θεότητας στο Σύμπαν και στον Άνθρωπο.
2. Η Απόκρυφη Σύσταση του Ανθρώπου και τα Επίπεδα του Όντος.
3. Ο Θεός Νόμος που ρυθμίζει το σύνολο της συμπαντικής διαδικασίας.
4. Η Εξέλιξη, Ζωή εν τω γίνεσθαι, η μεγαλειώδης πορεία προς την τελειότητα.
5. Η ιδέα της Μετενσάρκωσης σε σχέση με τους Κύκλους του Γίνεσθαι.
6. Θρησκεία: όλα τα συστήματα για την καθοδήγηση του Ανθρώπου στο πνευματικό του ταξίδι.
7. Μεταθανάτιες καταστάσεις, Πνευματισμός και Παραφυσικές καταστάσεις.
8. Οικολογία, μια φιλική σχέση προς τη Φύση.
9. Η διευθέτηση της κοινωνίας: ελευθερία μέσα σε ένα πλαίσιο σοφών νόμων.
10. Η Εκπαίδευση: η ενστάλαξη υγιών αξιών και σωστής καλλιέργειας για το άτομο.
11. Η Επιστήμη: οι απόπειρες του ανθρώπου να αντιληφθεί τα έργα της Φύσης.
12. Οι Τέχνες, η Υγεία, η Ψυχολογία και η Παραψυχολογία.

Μερικοί μαθητές της Θεοσοφίας μπορεί να αναρωτηθούν γιατί η περίφημη Κοσμολογία της Θεοσοφίας δεν έχει αναφερθεί. Η Κοσμολογία, όταν μελετάται σε βάθος, δίνει απαντήσεις σε πολλά ερωτήματα ως προς το πώς γίνονται τα πράγματα και είναι έτσι όπως τα βλέπουμε. Και βεβαίως τα «πράγματα» εδώ περιλαμβάνουν όλα εκείνα που για μας στο φυσικό επίπεδο δεν είναι μόνο αντικειμενικά αλλά και υποκειμενικά και αφορούν την εσωτερική μας φύση. Αυτή, όμως, η Κοσμολογία ή η παραδοχή της δεν συνιστά δυνατότητα προς όφελος της ανθρωπότητας επί του παρόντος. Μια από τις κυριότερες δυνατότητες της Θεοσοφίας είναι η επεξηγηματική φύση της. Μας παρέχει εγκυκλοπαιδική γνώση, στοιχεία για ένα βιώσιμο παγκόσμιο πρότυπο ή υπόδειγμα, όπως λέει η σύγχρονη επιστήμη, μέχρις ότου φθάσουμε μόνοι μας στη γνώση.

ΠΡΩΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

η ιδέα της Θεότητας

Η ιδέα της Θεότητας μπορεί να θεωρηθεί ως η πρώτιστη ευεργετική δυνατότητα της Θεοσοφίας. Μέσω αυτής, ο άνθρωπος, ως προς την εσωτερική του ουσία, θεωρείται θεϊκός με μια αδιάσπαστη σχέση προς τον Κόσμο. Δεν υπάρχει μέσα σε αυτόν μόνο, υπάρχει από αυτόν. Χαρακτηριστικό δείγμα αυτού αποτελεί η θεοσοφική σύσταση του ανθρώπου σύμφωνα με την οποία όλες οι αρχές του αντικατοπτρίζουν τα κοσμικά επίπεδα της ύπαρξης. Ο Κόσμος λειτουργεί σε ποικίλα επίπεδα, από το φυσικό μέχρι το ανώτατο πνευματικό.

Η συνολική παγκόσμια πορεία είναι έκφραση της Μίας Ζωής. Είναι ο ζωογόνος δυναμισμός που βρίσκεται πίσω από κάθε δραστηριότητα. Είναι αυτή η ζωή που εκδηλώνεται ως εσωτερική ενέργεια. Είναι η ευρεία ενεργειακή δύναμη που συντηρεί τη διατεταγμένη πορεία από την αρχή μιας περιόδου δραστηριότητας, δηλαδή από τη γέννηση του Σύμπαντος (μανβαντάρα) μέχρι το τέλος, όταν δηλαδή η ισχυρή διαδικασία καταλαγιάζει (πραλάγια) αποκομίζοντας τους καρπούς της μακρόχρονης περιόδου δραστηριότητάς της. Αυτοί οι καρποί είναι η αθροισμένη εμπειρία αμέτρητων μυριάδων ζώων που έχουν έλθει και παρέλθει με τη σειρά τους κατά τη διάρκεια ολόκληρης αυτής της ισχυρής διαδικασίας. Τα πάντα συγκεντρώνονται και αποθηκεύονται ως παγκόσμια μνήμη.

Η Θεότητα είναι η ίδια η ουσία της ύπαρξης κάθε ανθρώπου. Η επίδραση αυτής της ιδέας μπορεί, αρχικά, να είναι προσωρινή και σπασμωδική αλλά επαυξάνεται καθώς και η πνευματική του φύση εμπλουτίζεται με τις εμπειρίες του στη μακρά σειρά των προσωπικών ζωών. Σιγά-σιγά αποκτά μικρότερη ή μεγαλύτερη συνείδηση της εσώτερης θείας φύσης του που εκδηλώνεται σαν εμπνευσμένο κίνητρο των πράξεων του. Νοιώθει την καθοδήγηση της συνείδησης.

Σχετικά με την ιδέα της Θεότητας στη δημιουργία και τη διακυβέρνηση του σύμπαντος υπάρχει μια περικοπή στη «Μυστική Διδασκαλία»:

«Παραδέχεται (η Μυστική Διδασκαλία) έναν Λόγο ή έναν συλλογικό «Πλάστη» του Σύμπαντος, έναν Δημιουργό – υπό την έννοια που υποδηλώνεται όταν μιλάει κανείς για έναν «Αρχιτέκτονα» ως το «Δημιουργό» ενός κτηρίου, ενώ αυτός, ο Αρχιτέκτονας δεν άγγιξε ούτε μια πέτρα του αλλά παρέχοντας το σχέδιο άφησε όλη τη χειρωνακτική δουλειά στους κτίστες. Στη δική μας περίπτωση το σχέδιο προσφέρθηκε από το Ιδεατό του Σύμπαντος και η κατασκευαστική δουλειά αφέθηκε στις ταξιαρχίες των Νοημόνων Δυνάμεων και Ενεργειών. Όμως αυτός ο Δημιουργός δεν είναι μια προσωπική θεότητα -δηλαδή κάποιος ατελής υπερ-κοσμικός θεός αλλά είναι το σύνολο των Ντυάνι-Τσοχάν (Αρχαγγέλων) και των άλλων δυνάμεων.

Σε ό,τι αφορά αυτούς τους τελευταίους ο χαρακτήρας τους είναι δυαδικός, εφόσον αποτελούνται από α) την άλογη, πρωτόγονη ενέργεια που ενυπάρχει στην ύλη και β) τη νοήμονα ψυχή ή την κοσμική συνειδητότητα που κατευθύνει και καθοδηγεί αυτή την ενέργεια και η οποία είναι η Ντυάνι-Τσοχανική σκέψη που αντικατοπτρίζει το Ιδεατό του Παγκόσμιου Νου.»*

«Η Θεοσοφική Θεότητα είναι μια Οντότητα, μόνο υπό την έννοια μιας συλλογικότητας, ένα συνάθροισμα των Ντυάνι-Τσοχάν, που περιγράφονται ως «οι ύψιστοι θεοί...οι θείες διάνοιες επιφορτισμένες με την επίβλεψη του Σύμπαντος» (Βίβλος του Αποκρυφισμού).

Τούτο θα μπορούσε να μας κάνει να νομίσουμε πως η Θεότητα βρίσκεται «εκεί έξω», τελείως χωριστά από εμάς. Όμως ας δούμε προσεκτικά όσα σχετικά αναφέρονται από τον Μπάουεν στο «Πώς Μελετάται η Θεοσοφία»**: «Οτιδήποτε κι αν μελετήσει κανείς στη «Μυστική Διδασκαλία», πρέπει να μείνει σταθερός στις ακόλουθες ιδέες που είναι η βάση της κεντρικής ιδέας της: α) Στη ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΑΘΕ ΥΠΑΡΞΗΣ. Αυτή η ενότητα είναι τελείως διαφορετική από την κοινή αντίληψη- όπως όταν λέμε ότι ένα έθνος ή ένας στρατός είναι ενωμένα ή ότι αυτός ο πλανήτης ενώνεται με εκείνον με μαγνητικές δυναμικές γραμμές κ.ο.κ. Η διδασκαλία είναι διαφορετική. Μας διδάσκει ότι η ύπαρξη είναι ΕΝΑ, και όχι ένα σύνολο πραγμάτων συνδεδεμένων μεταξύ τους. Κατά βάση υπάρχει ΕΝΑ ΟΝ».

Η σημασία αυτού είναι τεράστια, ευρεία και δυσεπίληπτη, όμως σαφώς εννοεί ότι δεν υπάρχει η Θεότητα και εμείς. Υπάρχει μόνο ένα πράγμα. Καθετί περιλαμβανόμενου και κάθε ανθρώπινου όντος είναι εκείνο το «Ένα». Για να γίνει η Θεοσοφία πραγματικότητα πρέπει κάθε σπουδαστής να φτάσει σε αυτή τη συνειδητοποίηση. Τί αλλαγή ως προς τη στάση απέναντι στον εαυτό του επιτυγχάνει κανείς έτσι!

Αυτή η αρχή της ΕΝΟΤΗΤΑΣ είναι ύψιστης σημασίας στους τομείς της Επιστήμης, της Θρησκείας, της Εκπαίδευσης και της Οικολογίας.

* Μ.Δ. Ι,279.

** Ε.Π.Μ.-Σημειώσεις Μπάουεν

Η Ενότητα κατά την εκδήλωσή της εκφράζεται με σχεδόν ανεξάντλητη ποικιλία. Αυτή η ποικιλία οδηγεί στην αίσθηση διαχωρισμού των ανθρώπων, γεγονός που προκαλεί άφθονες δυσκολίες στις ανθρώπινες σχέσεις. Το ξερίζωμα των συνεπειών αυτών των δυσκολιών στην κοινωνία μας είναι ένα μείζον πλεονέκτημα αυτής της Δυνατότητας. Η ιδέα της Θεότητας ως Ενότητα, όταν επαρκώς κατανοηθεί και τύχει επεξεργασίας, γίνεται ένα πανίσχυρο υπόβαθρο για τη συμπεριφορά μας.

Ένα σημαντικό συμπέρασμα απορρέει από την ιδέα της Ενότητας στις Σημειώσεις Μπάουεν (σ.9(α)): *«Η τρίτη βασική ιδέα ορίζει ότι ο Άνθρωπος είναι ο ΜΙΚΡΟΚΟΣΜΟΣ. Συνεπώς όλες οι Ιεραρχίες στους Ουρανούς υπάρχουν μέσα του. Η αλήθεια, όμως, είναι ότι δεν υπάρχει ούτε Μακρόκοσμος ούτε Μικρόκοσμος. Υπάρχει μόνο ΜΙΑ ΥΠΑΡΞΗ. Το μεγάλο και το μικρό είναι έννοιες που εκτιμώνται έτσι από μια περιορισμένη συνειδητότητα».*

Αυτή την ιδέα δεν πρέπει να την ξεχνά κανείς όταν μελετά τη Σύσταση του Ανθρώπου, δηλαδή τη Δεύτερη Δυνατότητα.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

Η απόκρυφη σύσταση του Σύμπαντος και του Ανθρώπου

Στη διδασκαλία της Μεγάλης Γνώσης, της Θεοσοφίας, υπάρχουν επτά επίπεδα κοσμικής ύπαρξης έκαστο των οποίων κατατάσσεται ανάλογα με τη χαρακτηριστική του φύση. Από τα επτά αυτά επίπεδα το ένα είναι φυσικό, ενώ τα άλλα είναι μη-φυσικά, εσωτερικά και αόρατα από το φυσικό. Είναι: κατ' αρχήν στο ύψιστο επίπεδο το Πνεύμα (Άτμα), το οποίο είναι υπέρτατο μεν αλλά ατελέσφορο χωρίς τη βοήθεια κάποιου οχήματος –φορέα επικοινωνίας που να λειτουργεί μέσα του ή μέσω αυτού. Το αμέσως κατώτερο επίπεδο είναι αυτό του οχήματος (Μπούντι). Αυτά τα δύο επίπεδα συναποτελούν μια δυαδικότητα ή δύο πόλους Ύπαρξης, το Πνεύμα και την Ύλη, που αποδίδονται με τον όρο «Μονάδα» και τα οποία διατρέχουν όλα τα επίπεδα της δημιουργίας. Η δυαδικότητα είναι η βάση της υποκειμενικότητας και της αντικειμενικότητας που εκδηλώνονται εντός μας ως συνειδητότητα και είναι αυτό στο οποίο μπορεί να εμφανισθεί η συνειδητότητα, δηλαδή η μορφή ή το όχημα. Είναι επίσης αυτό που η συνειδητότητα μπορεί να γνωρίζει αντικειμενικά.

Οι δύο όψεις του Ενός κατά την εκδήλωση (η Μονάδα) επιφέρουν τις δυαδικότητες της ζωής και της μορφής, θετικές και αρνητικές, ενεργητικές και παθητικές, αρσενικές και θηλυκές κ.ο.κ. Η Ουσία τους είναι η έσχατη παγκόσμια Ενότητα, κοινή σε οτιδήποτε υπάρχει, σε όλα τα πλάσματα συμπεριλαμβανομένου και του ανθρώπου. Η ύπαρξή τους γίνεται σύμφωνα με τον κυκλικό νόμο. Περιοδικά εκδηλώνονται (ή η Μονάδα εκδηλώνεται) ως υπόσταση ή πράγματα με μορφή, ως αντικειμενική πλευρά της Φύσης και ως εσώτερη ή υποκειμενική που είναι η κίνηση ή δραστηριότητα, η βάση της αίσθησης ή ένας βαθμός συνειδητότητας που εξαρτάται από την εξελικτική θέση, δηλαδή την ανάπτυξη των μορφών.

Κάθε δράση των ζωντανών οργανισμών υπόκειται σε μεταπτώσεις από τη δρά-

ση στην ηρεμία, από την εισπνοή στην εκπνοή. Σε αυτήν οφείλονται οι καρδιακοί παλμοί, το φαινόμενο της παλίρροιας, η διαδοχή των εποχών κ.ο.κ. Αυτοί οι ρυθμοί είναι παγκόσμιοι. Η φύση των ποικίλων εκφράσεών τους εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά των οχημάτων, δηλαδή τις μορφές της ζωής μέσω των οποίων λειτουργούν. Αυτά τα οχήματα, αθροιστικά, συνιστούν την εκδηλωμένη ή αντικειμενική Φύση σε όλα τα επίπεδά της, φυσικά ή μη-φυσικά.

Στον άνθρωπο, η Ατομικότητά του (το Εγώ), η συναίσθηση του «Εγώ» εστιάζεται στο νου του, στη νοήμονα αρχή του (Μάνας). Με παγκόσμιους όρους αυτό είναι το Μάχατ, η συμπαντική αρχή του Νου ή του Θείου Ιδεατού. Το Μάνας έχει δύο όψεις, μια ανώτερη και μια κατώτερη. Η ανώτερη είναι προσανατολισμένη προς τη Μονάδα δηλ. το Πνεύμα (Άτμα) που λειτουργεί μέσω του οχήματός του, του Μπούντι, και η κατώτερη είναι το όχημα που αφορά στη φυσιολογική προσωπική διαδικασία σκέψης. Όμως υπάρχει μόνο μια νοητική αρχή αλλά λειτουργεί σε αυτά τα δύο επίπεδα: στο θεϊκό (το Παγκόσμιο) και στο άλλο που είναι ο προσωπικός εαυτός, κατά τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου.

Κανονικά αυτές οι δύο νοητικές όψεις είναι στην πραγματικότητα χωρισμένες και η ανώτερη επηρεάζει την κατώτερη μόνον ευκαιριακά. Ο κατώτερος νους είναι ο προσωπικός, περιοδικά σε μετενσάρκωση σε διακριτά αλληλοδιάδοχα φυσικά σώματα. Η ανώτερη πνευματική ατομικότητα (το Εγώ) βρίσκεται σε ένα μακρύ εξελικτικό ταξίδι. Τρέφεται με την καθαρά πνευματική εμπειρία των προσωπικοτήτων της. Οι συνηθισμένες εμπειρίες της προσωπικής ζωής δεν συμβάλλουν σε αυτήν.

Ο προσωπικός άνθρωπος διέπεται από τέσσερις αρχές. Διαθέτει τον κατώτερο νου του (Μάνας), συναισθήματα (Κάμα), μια αρχή «ζωής» (Πράνα), με το όχημά της (Αστρικό) και τελευταία το αντικειμενικό, φυσικό σώμα.

Στο μέσο άνθρωπο, ο προσωπικός νους συνδέεται στενά με τις επιθυμίες του, τα πάθη του, τις έννοιές του που έχουν έναν επίγειο, καθαρά προσωπικό χαρακτήρα, με την άμεση οικογένειά του, τα υπάρχοντά του, τα μέσα συντήρησής του, την κοινωνική του θέση κ.ο.κ. Αυτός ο προσωπικός νους είναι το «εργαλείο» για να εκτελεί όλες τις απαραίτητες λειτουργίες νοητικής φύσης, δηλαδή να λογαριάζει, να απομνημονεύει, να σχηματίζει κρίσεις, να καταλήγει σε αποφάσεις, να κάνει όλα αυτά που είναι απαραίτητα για την αποτελεσματικότητά του ως άνθρωπος που ζει μέσα στον κόσμο.

Η πλειονότητά τους δεν είναι πνευματική. Η ικανότητα και η αποδοτικότητα μπορούν να αποκτηθούν μέσω της εμπειρίας σε προσωπικό επίπεδο αλλά δεν έχουν καμιά σημασία στην ανάπτυξη της θεϊκής οντότητας του Εγώ. Μόνο τα ύψιστα των κινήτρων, όπως το καθήκον, η αγάπη, η συμπόνοια, το έλεος, η αλτρουιστική αλληλεγγύη και άλλες ευαίσθητες καταστάσεις έχουν πνευματική φύση.

Αυτός ο κατάλογος πνευματικών ποιοτήτων όχι μόνο αντικατοπτρίζει τη φύση των

θεικών εαυτών μας αλλά και τις υπο-αρχές της προσωπικής συναισθηματικής μας φύσης, όψεις που υπάρχουν διαφορετρόπως σε διαφορετικά επίπεδα της ύπαρξης. Στην αγνή μορφή τους είναι πνευματικά αλλά σε προσωπικό επίπεδο τα πιο πολλά ακόμα και από τα ευγενέστερα συναισθήματά μας έχουν απόχρωση εγωισμού.

Η επόμενη αρχή, χαμηλότερα από το νου (Μάνας), είναι το προσωπικό συναίσθημα: Η αρχή της επιθυμίας σε όλες της τις μορφές. Αυτή η αρχή είναι στενά συνταιριασμένη με τον κατώτερο νου που μπορεί πάντα να δικαιολογεί αυτό το οποίο «επιθυμούμε» να κάνουμε. Αυτός ο συνδυασμός του νου και του συναισθήματος συχνά αναφέρεται ως «ψυχή» ή θνητή ψυχή.

Η τελευταία από τις αρχές μας είναι το φυσικό μας σώμα στο οποίο εστιάζεται όλη η εσωτερική υποκειμενική δραστηριότητα που συμβαίνει κατά τη διάρκεια της επίγειας ζωής μας. Συναισθηματικές παρορμήσεις μετατρέπονται σε ορέξεις, εξ ου και οι πιο ζώδεις παρορμήσεις μας. Το σώμα μας είναι το όργανο μέσω του οποίου αντιλαμβανόμαστε και ενεργούμε στο φυσικό κόσμο. Μέσα στο σώμα μας (στο φυσικό εγκέφαλό μας) αποκτάμε συνείδηση. Το «εδώ και τώρα» για μας, στο οποίο περιλαμβάνεται η ύπαρξή μας είναι συνυφασμένο με το σώμα μας. Υπάρχουν, πάντως, μαρτυρίες ότι ανεξάρτητη υποκειμενική ύπαρξη είναι δυνατή π.χ. σε εξωσωματικές εμπειρίες.

Είναι προφανές ότι τα φυσικά μας σώματα είναι προικισμένα με «ζωή» που θεωρείται ξεχωριστή αρχή. Αυτή η αρχή της «ζωής» (Πράνα ή Τζίβα), ως ζωογόνος ενέργεια, «συλλέγεται» και αποθηκεύεται σε μια άλλη αρχή στενά συνδεδεμένη με το φυσικό, ιδιαίτερα σημαντικό σώμα, που είναι γνωστό ως Αστρικό. Αντανακλά το Αστρικό Επίπεδο όπου υπάρχουν οι μορφές που προβάλλονται στο φυσικό κόσμο. Το Αστρικό είτε ως σώμα είτε ως επίπεδο είναι επίσης η δεξαμενή της μνήμης.

Αυτή η πληροφόρηση σχετικά με την απόκρυφη σύσταση του ανθρώπου, ίσως, δεν είναι αυτή καθαυτή μια θεοσοφική δυνατότητα, όμως είναι απαραίτητη στην κατανόηση των θρησκειών, των μεταθανάτιων καταστάσεων, των πνευματιστικών φαινομένων, των λειτουργιών του Κάρμα.

Για τον πιο προχωρημένο μελετητή η σχέση του ανθρώπου προς τις «Ιεραρχίες των Ουρανών» καθίσταται σημαντική για την πληρέστερη κατανόησή του*. Πάντως μέσω των φυσικών σωμάτων μας, συνήθως, εκδηλώνονται όλες οι δραστηριότητές μας τόσο οι εσωτερικές όσο και οι εξωτερικές. Απ' αυτές εξαρτώνται οι σημαντικές εμπειρίες που κερδίζουμε με το να ζούμε.

Τα φυσικά μας σώματα είναι ζώσες οντότητες και αποτελούνται καθ' ολοκληρίαν από υποδοχείς υποδεέστερων ζώων που είναι τα κύτταρα. Όλα ειδικεύονται στο να

* βλέπε Σημειώσεις Μπάουεν, Άπαντα. II, σ. 568 και Διάγραμμα V έναντι, σ. 660.

εκτελούν τις ποικίλες λειτουργίες του σώματος. Ακόμα και ο εγκέφαλός μας αποτελείται από τέτοια εξειδικευμένα κύτταρα. Ένα από τα μυστικά που μας βοηθάει στο να καταλάβουμε επακριβώς πώς λειτουργεί ο εγκέφαλός μας είναι ότι τόσο αυτός όσο και καθένα από τα συστατικά του κύτταρα, όπως και εμείς, έχουν τις αρχές τους στους αόρατους κόσμους. Κάθε κύτταρο του σώματός μας είναι ζωντανό και είναι πολύ σημαντικό ότι έχει τη δική του συνειδητότητα και τη μνήμη (ακόμα και τη θέλησή του). Έχει το αστρικό πανομοιότυπό του και είτε είναι ενεργητικό είτε αδρανές σε ακόμα υψηλότερα επίπεδα ύπαρξης δηλαδή στο συναισθηματικό, νοητικό και πνευματικό. Προφανώς, επίσης, τα κύτταρα έχουν κατακλυσθεί από την ενέργεια της ζωής που στηρίζει και ζωογονεί τα φυσικά μας σώματα.

Μέσα από τις εσώτερες υποκειμενικές περιοχές μας παρέχεται κάποια αντίληψη για τους εαυτούς μας η οποία θα μας ήταν άγνωστη διαφορετικά, π.χ, μας παρέχουν δεδομένα για ένα ευρύτερο σύστημα ψυχολογίας, συσχετίζοντάς μας όχι μόνο με το συναισθηματικό αλλά και με το νοητικό και πνευματικό επίπεδο προχωρώντας και στο θεϊκό.

Αυτές οι ανθρώπινες αρχές θεωρούνται αντανάκλασεις των επτά κοσμικών επιπέδων. Κατ' αναλογία, «ό,τι πάνω το ίδιο και κάτω». Η συνολική οντότητα του ανθρώπου σε όλους τους τομείς είναι η ίδια με την οντότητα του Σύμπαντος. Αποτελεί ο άνθρωπος ένα μικρόκοσμο στον Μακρόκοσμο του Σύμπαντος. Όπως το καθετί ζει στο Σύμπαν, έτσι και τα επίπεδα αποτελούνται από ζωές που είναι με τη σειρά τους μέλη μιας ανερχόμενης Ιεραρχίας. Υπεράνω όλων αυτών των ποικίλων πλευρών της οντότητας βρίσκεται η Ενότητα που δεν πρέπει ποτέ να παραβλεφθεί ή να λησμονηθεί από το μελετητή.

Βλέπε: Παράρτημα για την Απόκρυφη Σύσταση του Ανθρώπου όπως αναφέρεται στο «Κλειδί της Θεοσοφίας», σ.105, Θεοσοφικές Εκδόσεις, 1959.

ΤΡΙΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

Θεῖος Νόμος

Όλοι μας γεννιόμαστε κάποια συγκεκριμένη στιγμή από συγκεκριμένους γονείς που ζουν σε συγκεκριμένο τόπο κάποιας συγκεκριμένης χώρας. Έχουμε μια ορισμένη εθνικότητα και θρησκεία και ερχόμαστε στον κόσμο προικισμένοι με ορισμένα προσωπικά προτερήματα ή ελαττώματα, ως αρσενικά ή θηλυκά, σε ένα πλούσιο ή φτωχικό σπιτικό, σε γονείς που είναι καλλιεργημένοι και εξευγενισμένοι ή εντελώς το αντίθετο. Ο τόπος στον οποίο γεννιόμαστε, βρίσκεται κάπου στην επιφάνεια του πλανήτη.

Όταν μεγαλώσουμε αρκετά θα κοιτάξουμε στον ουρανό και θα δούμε εκεί μέρος από το αχανές διάστημα και μέρος από το απέραντο πλήθος των αστεριών. Όταν μεγαλώσουμε ακόμα πιο πολύ, ίσως, θα ανακαλύψουμε το υπερμέγεθες του διαστήματος. Θα μάθουμε ότι όλο το ευρύ σύστημα των πραγμάτων είναι σε μια πορεία εδώ και αφάνταστο χρόνο σε σχέση με τα επίγεια έτη. Κι όμως, να που βρίσκεται εδώ! Με κάποιο θαυμαστό τρόπο όλο αυτό το απέραντο επίπεδο «ο τόπος παιχνιδιού αναρίθμητων Συμπάντων που ασταμάτητα εμφανίζονται και εξαφανίζονται»*, έχει επιζήσει.

Η Αρχαία Σοφία διδάσκει ότι τόσο τα ιδιωτικά, ατομικά μας ζητήματα όσο και εκείνα που αφορούν στο απέραντο σύμπαν, όλα ρυθμίζονται σύμφωνα με τον παγκόσμιο ή θείο νόμο. Όταν ο νόμος εφαρμόζεται ειδικά στα ανθρώπινα όντα αναφέρεται ως Νόμος του Κάρμα, όμως, παραμένει πάντα μια πλευρά του Παγκόσμιου Θείου Νόμου για τον οποίον η Ε.Π.Μ. λέει το εξής: «.....τον θεωρούμε τον Θεμελιώδη Νόμο του Σύμπαντος, προέλευση, αφετηρία και πηγή όλων των άλλων νόμων που ισχύουν σε όλη τη Φύση. Το Κάρμα είναι ο αλάθητος νόμος που προσαρμόζει το αποτέ-

*βλέπε Μυστική Δοξασία Προοίμιο Ι, 15.

λεσμα στο αίτιο, στο φυσικό, στο νοητικό και στο πνευματικό επίπεδο της ύπαρξης. Καθώς καμιά αιτία δεν παραμένει χωρίς το ανάλογο αποτέλεσμά της από το μέγιστο στο ελάχιστο, από μια κοσμική διαταραχή μέχρι την κίνηση του χεριού σας και καθώς το όμοιο παράγει το όμοιο, το Κάρμα είναι αυτός ο αόρατος και άγνωστος νόμος που προσαρμόζει σοφά, έξυπνα και δίκαια κάθε αποτέλεσμα με την αιτία του, ανάγοντας την τελευταία σε αυτόν που τη δημιούργησε. Αν και το ίδιο είναι ακατάληπτο, η δράση του μπορεί να γίνει αντιληπτή».*

Η δράση του έγκειται στην ατελείωτη ροή των γεγονότων μέσα στο χρόνο, ενώ το καθετί μέσα σε αυτή τη ροή καθορίζεται από ό,τι προηγήθηκε. Κατ' αυτή την έννοια ο νόμος διέπεται από τη σχέση αιτίου και αιτιατού, δράσης και αποτελέσματος. Καθετί στο Σύμπαν, περιλαμβανομένων και των εαυτών μας, είναι αποτέλεσμα αιτίων που δημιουργήθηκαν στο παρελθόν. Όλες οι πράξεις μας γίνονται αιτίες για μελλοντικά αποτελέσματα. Όπως ακριβώς το σύμπαν και καθετί μέσα σε αυτό διαρκεί για αρκετά μεγάλες χρονικές περιόδους ώστε να επιτελεσθεί η λειτουργία του στη συνολική διαδικασία της, έτσι και οι άνθρωποι, τα ζώα και τα φυτά ζουν αρκετά ώστε να εκπληρώσουν τον δικό τους ρόλο στο σύστημα. Στην περίπτωση του ανθρώπου αυτή η περίοδος ποικίλλει ανάλογα με πολλούς παράγοντες όπως είναι η υγεία κ.ο.κ. αλλά και αυτοί οι παράγοντες είναι τα αποτελέσματα αιτίων που προκλήθηκαν στο παρελθόν.

Η διδασκαλία ανεπιφύλακτα λέει ότι, σύμφωνα με το νόμο, εμείς και οι συνθήκες της ζωής μας έχουμε ήδη οροθετηθεί σαν μια περιεκτική κατάληξη των προηγούμενων πράξεών μας. Οι πράξεις αυτές περιλαμβάνουν τις σχέσεις μας με άλλους ανθρώπους: την άμεση οικογένειά μας, τις συναναστροφές μας, τη θρησκευτική μας ομάδα, το έθνος, τη φυλή μας. Όλα αυτά παράγουν το δικό τους Κάρμα του οποίου είμαστε σε έναν βαθμό κληρονόμοι. Αν και είμαστε όλοι υπεύθυνοι για ό,τι μας συμβαίνει στη ζωή, αυτό δεν εξαρτάται απολύτως από τις δικές μας πράξεις αλλά από τις πράξεις των ομάδων στις οποίες ανήκουμε. Ας επαναλάβουμε ότι σύμφωνα με το Νόμο οι συνθήκες της γέννησής μας καθώς και το ποιό θα είναι οι γονείς μας είναι καθορισμένα. Το ίδιο ισχύει και για τη φυσική μας σύσταση που έχει είτε τάση προς είτε ανοσία από ορισμένες ασθένειες.

Οτιδήποτε μας συμβαίνει στη ζωή θα μπορούσε να έχει θεωρηθεί ως πεπρωμένο, θεία πρόνοια, ακόμα και συγκυρία ή τύχη, που κάποια πανίσχυρη Δύναμη αυθαίρετα μοιράζει αλλά η μεγάλη διδασκαλία μας λέει εντελώς τα αντίθετα. Μας διδάσκει πως είτε το ξέρουμε είτε όχι, ό,τι μας συμβαίνει είναι αποτέλεσμα αυτού που έχουμε πράξει. Η «πράξη» εμπειριέχει και σκέψη και συναίσθημα. Ο νόμος είναι ένας νόμος απόλυτης δικαιοσύνης. Λαμβάνουμε τη δίκαιη αμοιβή μας. Τίποτα περισσότερο, τίποτα

* «Το Κλειδί της Θεοσοφίας» σ. 218, Θεοσοφικές Εκδόσεις.

λιγότερο. Παρολαυτά, καθώς προείπαμε, αυτή η αμοιβή μπορεί να τροποποιηθεί σε κάποιο βαθμό και από εμάς τους ίδιους με τις σημερινές μας πράξεις και από τις ομάδες στις οποίες ανήκουμε: δεν μπορούμε να ξεφύγουμε από το Κάρμα της ομάδας αλλά ως μέλη της μπορούμε να συμβάλουμε προς αυτή την κατεύθυνση.

Η ευεργετική πλευρά αυτής της δυνατότητας είναι η απόλυτη δικαιοσύνη της. Ο νόμος υπολογίζει το βαθμό της ανωριμότητάς μας και των κινήτρων μας για οτιδήποτε κάνουμε. Οι καρμικές συνέπειες των πράξεων ενός παιδιού θα είναι διαφορετικές από εκείνες παρόμοιων πράξεων ενός υπεύθυνου ενήλικα.

Ίσως είναι δύσκολο να το καταλάβει κανείς καθώς λέγεται ότι ο Νόμος προσαρμόζει σοφά, έξυπνα και σύμφωνα με την έννοια του δικαίου κάθε αποτέλεσμα στην αιτία του. Πώς μπορεί ένας παγκόσμιος νόμος να είναι σοφός ή έξυπνος; Η απάντηση βρίσκεται στη ζωή που υπάρχει σε καθετί, είτε αυτό είναι υποατομικό σωματίδιο είτε ένα σπυδαίο ον. Η ουσιαστική υπόσταση όλων των πραγμάτων δεν έγκειται στην αντικειμενική τους κατάσταση αλλά στην εσωτερική τους, στους υποκειμενικούς κόσμους.

Τα σπυδαία όντα που, ούτως ειπείν, χειρίζονται το Νόμο είναι συλλογικά Όντα, σύνολα συνειδητότητας, γνώσης και εμπειρίας πάρα πολλών ζώων από όλα τα επίπεδα της εξέλιξης. Εντούτοις, εκδηλώνουν μια ομαδική νοημοσύνη ή μια μοναδική συνειδητότητα σε ένα επίπεδο ανάλογο προς τη δική τους εξέλιξη. Αυτά τα σημαντικά Όντα λειτουργούν μέσω υποδεέστερων οντοτήτων που βρίσκονται σε χαμηλότερα ιεραρχικά επίπεδα τα οποία με τη σειρά τους αποτελούν τη διευθύνουσα αρχή του σύμπαντος. Η συλλογική τους δράση είναι ο Νόμος στην εφαρμογή του αλλά και τα ίδια υπόκεινται σε αυτόν. Μέσω του αδιάκοπου κύκλου των διαδικασιών της Φύσης αυτά τα όντα κληρονομούν μια ευρεία εμπειρία που ανάγεται σε ασύλληπτες χρονικές εποχές. Ακριβώς αυτή η συσσωρευμένη εμπειρία τους διέπει και ρυθμίζει τα έργα τους κατά τη διεύθυνση των πραγμάτων. Είναι οι μεσολαβητές του Νόμου ή των νόμων τους οποίους προσυπογράφει η Φύση με όλη τη συλλογική της δραστηριότητα.

Οι καθορισμένες λειτουργίες του Νόμου, στις οποίες εμπλεκόμαστε αναπόδραστα, μας δίνουν μια ακλόνητη βεβαιότητα ότι στο τέλος όλα θα είναι καλά. Όπως λέει ένας παλιός ύμνος «ο Θεός μελετά τον στόχο του» και σύμφωνα με την Αρχαία Σοφία αυτός ο στόχος είναι η εξελικτική πορεία για κάθε πράγμα, ένα ταξίδι προς την τελειότητα, μέσα από διάφορες φάσεις. Είμαστε μέρος αυτής της πορείας.

Ας επαναλάβουμε ότι μια άμεση πτυχή του Νόμου που αφορά τον καθένα μας, δεν είναι μόνο αυτή η εμπιστοσύνη ότι όλα θα είναι καλά αλλά παρέχεται επιπλέον στον καθένα από μας αυτοπεποίθηση και υπευθυνότητα. Κάτω από το φως αυτής της επίδρασης ωριμάζουμε, κατά το δυνατό, και συνειδητά παίζουμε το ρόλο μας στο ατέλειωτο εξελικτικό ταξίδι της Φύσης.

Μια σημαντική σύλληψη που προσαρμόζει το Νόμο στην ανθρώπινη κατάσταση είναι η εξής: «Ακόμα και οι δρόμοι του Κάρμα δεν θα ήταν αινιγματικοί εάν επρόκειτο οι άνθρωποι να εργάζονται ενωμένοι και αρμονικά αντί να βρίσκονται σε διχόνοια και ανταγωνισμούς. Γιατί η άγνοιά μας γι' αυτούς τους δρόμους –τους οποίους μια μερίδα της ανθρωπότητας αποκαλεί δρόμους της θείας Πρόνοιας, σκοτεινούς και περίπλοκους, ενώ άλλη μερίδα βλέπει σε αυτούς τη δράση μιας τυφλής Μοιρολατρίας και μια τρίτη μερίδα βλέπει απλή συγκυρία χωρίς θεούς ή δαίμονες να την κατευθύνουν – σίγουρα θα εξαφανιζόταν εάν μπορούσαμε μόνο να αποδώσουμε όλα αυτά στη σωστή τους αιτία. Εάν διαθέταμε ορθή γνώση ή εν πάση περιπτώσει απόλυτη πεποίθηση ότι οι γείτονές μας δεν θα επιδιώξουν να μας βλάψουν όπως ούτε και εμείς άλλωστε, τότε τα δύο τρίτα της κακότητας του κόσμου θα εξαφανίζονταν. Εάν κανείς δεν πλήγωνε το αδελφό του το Κάρμα-Νέμεσις δεν θα είχε ούτε αιτία ύπαρξης ούτε όπλα δράσης. Ακριβώς η διαρκής παρουσία ανάμεσά μας συγκρούσεων και αντιθέσεων, ο διαχωρισμός σε φυλές, έθνη, γένη, κοινωνίες και ατόμων σε Κάιν και Άβελ, λύκους και πρόβατα, αυτή είναι η κύρια αιτία των «δρόμων της Πρόνοιας». *

* Μ.Δ. Ι, 643.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

Εξέλιξη, Ζωή σε Αιώνιο Γίγνεσθαι

*«Ολόκληρη η τάξη της φύσης καταδεικνύει μια προοδευτική πορεία προς μια ανώτερη ζωή. Υπάρχει σχέδιο στη δράση ακόμα και των πλέον φαινομενικά τυφλών δυνάμεων. Απόδειξη αυτού είναι όλη η διαδικασία της εξέλιξης με τη διαρκή προσαρμοστικότητά της. Οι αναλλοίωτοι νόμοι που ξεριζώνουν τα αδύναμα και ασθενικά είδη για να κάνουν χώρο στα πιο δυνατά και οι οποίοι εξασφαλίζουν «την επιβίωση του ικανότερου» αν και είναι τόσο αμείλικτοι στην άμεση εφαρμογή – όλοι στοχεύουν στη βέλτιστη κατάληξη. Το ίδιο το γεγονός ότι η προσαρμογή γίνεται, ότι οι ικανότεροι επιβιώνουν στον αγώνα για την ύπαρξη, δείχνει ότι αυτό που αποκαλείται «μη-συνειδητή Φύση» είναι στην πραγματικότητα ένα συνάθροισμα των δυνάμεων που χειρίζονται ημι-νοήμονα όντα (Πνεύματα ή Στοιχειακά) καθοδηγούμενα από Υψηλά Πλανητικά Πνεύματα (Ντυάνι-Τσοχάν) των οποίων το συλλογικό άθροισμα σχηματίζει την εκδηλωμένη λέξη του ανεκδήλωτου Λόγου και συνιστά συγχρόνως τον ΝΟΥ του Κόσμου και τον αναλλοίωτο ΝΟΜΟ του»**

Στα πνευματικά βασίλεια της ύπαρξης η διαδικασία της ζωής είναι συνεχής και ουσιαστικά αιώνια αλλά όλες οι μορφές που η ζωή χρησιμοποιεί ή όπου κατοικεί, από την ορυκτή μέχρι την ανθρώπινη, είναι προσωρινές μόνο και αναγκαστικά πρέπει να λάβουν ένα τέλος. Το τέλος, όμως, πάντα ακολουθείται από μια αρχή κατά τη συνεχή αλλά κυκλική διαδικασία.

Στη δεύτερη Δυνατότητα είδαμε τον άνθρωπο σε άμεση σχέση με το σύμπαν. Η ύπαρξή του καθώς και η ύπαρξη κάθε πράγματος, υπόκειται στο νόμο και μια όψη του Νόμου είναι η εξελικτική διαδικασία. Η διαδικασία έχει πολλές όψεις, όλες ευεργετικές, η καθεμιά με τον τρόπο της. Λειτουργούν με τον δικό τους χρόνο και εμπλέκουν

* Μ.Δ. Ι, 277/8.

παράγοντες σχετικούς με τους εσώτερους κόσμους που δεν αναγνωρίζονται ακόμα από τις σύγχρονες φιλοσοφίες. Τα προβλήματα που απορρέουν από την κακότητα παρασύρουν την παγκόσμια ισορροπία και την όψη εκείνη του Νόμου που αφορά στο αίτιο και στο αποτέλεσμα. Καθετί που υπάρχει, έχει τη μορφή που έχει ως αποτέλεσμα αυτού που προηγήθηκε. Πάντοτε καθετί έχει το προηγούμενό του.

Η διάρκεια της ζωής του ανθρώπου ποικίλλει. Είναι ένας κύκλος μέσα σε έναν μεγαλύτερο κύκλο στη διαβαθμισμένη εξελικτική διαδικασία. Η πρόοδος ολόκληρου του ανθρωπίνου βασιλείου εξαρτάται, αθροιστικά, από τις προσπάθειες και από τα επιτεύγματα των μελών του. Και η ποικιλομορφία τους δεν έχει τέλος: περιλαμβάνουν π.χ. ένα ευρύ φάσμα νοητικών διαδικασιών σε ένα επίπεδο και καταλήγουν μέχρι την πιο κοινότοπη φυσική εργασία, δραστηριότητες που όλες είναι απαραίτητες για την επιβίωση της φυλής. Όλες έχουν ως αποτέλεσμα πλούσια πείρα, τον καρπό της ζωής. Το άθροισμα της ατομικής εμπειρίας ταυτίζεται με αυτό της φυλής. Όσο η φυλή επιζεί τόσο και αυτή η εμπειρία εξακολουθεί να ισχύει, συσσωρεύεται και αποθηκεύεται στην κοσμική μνήμη.

Μεγάλο μέρος της εμπειρίας αφορά στις σχέσεις είτε μεταξύ ατόμων είτε μεταξύ του ατόμου και του περιβάλλοντος. Με θεοσοφικούς όρους και τα δύο είδη είναι πολύπλοκα εξαιτίας των επιδράσεών τους στους εσώτερους κόσμους, ιδιαίτερα στον άνθρωπο, στις εσώτερες αρχές του και τροποποιούνται με την εμπειρία. Καθετί στη Φύση, επίσης, έχει τις εσώτερες αρχές του περισσότερο ή λιγότερο αναπτυγμένες, εν ενεργεία ή λανθάνουσες.

Εξέλιξη είναι η διαδικασία της συνεχούς βελτίωσης των μορφών της ζωής, ώστε να καταστούν κατάλληλες να εκφράσουν όλο και περισσότερες πνευματικές δυνατότητες. Η βελτίωση των μορφών είναι στη πραγματικότητα η εξέλιξη της Μονάδας. Από τη φύση της η Μονάδα που αντικατοπτρίζει το απόλυτο μέσα στην ύπαρξη ή ως η Μία Εκδήλωση, ούτε αλλάζει ούτε αναπτύσσεται. Οι μορφές είναι αυτές που ενεργοποιεί και ζωογονεί και μέσω των οποίων εκφράζει ή εκδηλώνει τα δικά της χαρακτηριστικά ή τις ποιότητες που πρέπει να αναπτυχθούν και να διευρυνθούν και κατά το μέγεθος και κατά την πολυπλοκότητα. Ολόκληρη η Φύση περιέχει μια όψη της «μορφής». Το πνεύμα της είναι η ίδια η «Ζωή».

Οι απλές απαιτήσεις της ύπαρξης εξασφαλίζουν ότι τελικά, στην κατάλληλη εποχή, οι μορφές πράγματι αναπτύσσονται, διευρύνονται και εξελίσσονται με όλους τους απαραίτητους τρόπους. Αυτή η ανάπτυξη επιτυγχάνεται με τη συσσώρευση εμπειρίας αφενός και προσπάθεια αφετέρου. Οι ζώσες μορφές εξελίσσονται με προσπάθεια. Οι μύες αναπτύσσονται με αυτόν τον τρόπο, το ίδιο και ο νους. Και τα δύο χρειάζονται άσκηση.

Στην πρώτη παράγραφο του κεφαλαίου αυτής της Δυνατότητας χρησιμοποιείται η φράση «επιβίωση του ικανότερου». Είναι σημαντική και περιέχει ένα μάθημα για

όλους μας. Μόνο με την επιβίωση η διαδικασία των προσαρμογών μπορεί να λειτουργήσει. Αυτή η διαδικασία ισχύει για όλους μας. Το επιμύθιο είναι ότι βρισκόμαστε εδώ, στην επίγεια ζωή, σε μια ζωή που διαδέχεται μια άλλη, για να μαθαίνουμε, παθητικά μέσω των εμπειριών και συχνά υποφέροντας αλλά ενεργητικά καταβάλλοντας προσπάθειες σε όποιες περιστάσεις βρισκόμαστε. Οι εύκολες ζωές είναι μη παραγωγικές υπό την έννοια της εξέλιξης. Εφόσον αυτό μας έχει επισημανθεί, τα υπόλοιπα εξαρτώνται από εμάς.

ΠΕΜΠΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

Μετενσάρκωση

Η αθάνατη πνευματική αρχή του Εγώ στην απόκρυφη σύσταση του ανθρώπου αποτελεί έναν παράγοντα-κλειδί στην κατανόηση της μετενσάρκωσης: τούτο, όμως, δεν είναι γενικώς αποδεκτό. Η μετενσάρκωση, κοινώς, θεωρείται ότι σημαίνει την επιστροφή στη γη ενός πεθαμένου ατόμου, μια επαναγέννηση αυτού του ιδίου προσώπου, ένα είδος ανάστασης. Η Θεοσοφική διδασκαλία διορθώνει και ενισχύει αυτή την εκλαιϊκευμένη άποψη. Η Ε. Π. Μπ.λαβάτσκυ ασχολήθηκε σε ένα από τα κείμενά της με τη μετενσάρκωση και το σχετικό με αυτή Νόμο του Κάρμα:

*«Εάν η Θεοσοφία επικρατήσει στον αγώνα, εάν η φιλοσοφία της που αγκαλιάζει όλα τα θέματα ριζώσει γερά στο μυαλό και στην καρδιά των ανθρώπων, εάν τα δόγματα της Μετενσάρκωσης και του Κάρμα, με άλλα λόγια της Ελπίδας και της Ευθύνης κατοικήσουν στη ζωή των νέων γενεών τότε, πράγματι, θα ξημερώσει η μέρα της χαράς και της ευφροσύνης για όλους αυτούς που τώρα υποφέρουν και είναι απόβλητοι. Γιατί η πραγματική Θεοσοφία είναι ΑΛΤΡΟΥΙΣΜΟΣ και δεν μπορούμε να το επαναλαμβάνουμε πολύ συχνά. Είναι αδελφική αγάπη, αμοιβαία βοήθεια, ακλόνητη αφοσίωση στην Αλήθεια. Εάν κάποτε οι άνθρωποι πράγματι αντιληφθούν ότι μόνο σε αυτά μπορεί να βρεθεί η αληθινή ευτυχία και ποτέ στον πλούτο, στα υπάρχοντα ή σε οποιαδήποτε εγωιστική ανταμοιβή, τότε τα μαύρα σύννεφα θα διαλυθούν και μια καινούρια ανθρωπότητα θα γεννηθεί πάνω στη γη. Τότε ο ΧΡΥΣΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ θα είναι στα αλήθεια εδώ.»**

Αυτό το εδάφιο αναφέρεται στη Μετενσάρκωση και το Κάρμα ως διδασκαλίες της Ελπίδας και της Ευθύνης. Σε ένα άλλο σημείο η Ε.Π.Μ., αναφερομένη σε αυτές, τις αποκαλεί δίδυμες διδασκαλίες. Η μια δεν μπορεί να κατανοηθεί πλήρως χωρίς την άλλη. Ασχοληθήκαμε με το Κάρμα στο κεφάλαιο για την Τρίτη Δυνατότητα, το Νόμο, που

* Άπαντα XI, 202.

έχει κάποιο αριθμό όψεων, άλλες περισσότερες και άλλες λιγότερες, σχετικές με τη θεωρία του αιτίου και του αποτελέσματος. Αλληλοδιάδοχες προσωπικότητες είναι το αποτέλεσμα αιτίων που δημιουργήθηκαν από τις άμεσες προηγούμενες ή και πιθανώς από ακόμα παλαιότερες.

Όμως ποιά είναι η διαδικασία της μετενσάρκωσης; Είναι η ροή της «Ζωής» μέσα από μια σειρά από αλληπάλληλες προσωρινές μορφές. Η διαδικασία είναι συνεχής αλλά εναλλάξ παθητική και ενεργητική. Εφαρμόζεται παντού: από τον ευρύτερο χώρο εκδήλωσης π.χ. τα σύμπαντα μέχρι και το μικρότερο π. χ. υπο-ατομικά σωματίδια. Καθετί έχει μια περίοδο ύπαρξης και μια περίοδο υποχώρησης. Όμως, υπάρχει ΑΥΤΟ που εξακολουθεί να υφίσταται μέσα και από τις δύο καταστάσεις, η ίδια η ΖΩΗ, αιώνια Ουσία ή Πνεύμα.

Ο Άνθρωπος θεωρείται βασικά ως μια μονάδα του Παγκόσμιου Πνεύματος, ένα Εγώ ή μια Ατομικότητα. Κατά διαστήματα μερικών χιλιετιών επίγειου χρόνου (που ποικίλλει ανάλογα με τις συνθήκες) αυτή η Πνευματική Οντότητα προβάλλει στο φυσικό κόσμο μια νέα προσωπικότητα μέσα από μια πολύπλοκη διαδικασία επαναγεννήσεων. Κάθε προσωπικότητα συνδέεται με την προηγούμενή της μέσω ενός αριθμού «κληρονομικών» παραγόντων που διέπουν την καινούρια εκ γενετής και κάθε προσωπικότητα έχει ένα διατεθειμένο χρόνο ζωής σχετικά μικρής διάρκειας (συνήθως 70 με 80 χρόνια).

Κατά τη διάρκεια κάθε ζωής η προσωπικότητα υπόκειται στο Κάρμα ακόμα και στα κληρονομημένα χαρακτηριστικά της. Κατά τη διάρκεια μιας ζωής η προσωπικότητα κερδίζει πολλές εμπειρίες και κατόπιν τελικά πεθαίνει. Η εμπειρία της ζωής θεωρείται ότι είναι δύο ειδών, η προσωπική και η πνευματική. Η αμιγώς προσωπική γίνεται κληρονομικός παράγοντας που θα διέπει τις μεταγενέστερες προσωπικότητες. Η πνευματική διαχωρίζεται μετά το θάνατο και αφομοιώνεται από την πνευματική Ατομικότητα κατά τη διάρκεια μιας πολύ μακράς εσωτερικής περιόδου σε μια ανέφελη, μακάρια, υποκειμενική κατάσταση.

Η σπουδαιότητα της συνειδητοποίησης του ανθρώπου περί της, ουσιαστικά, θεϊκής φύσης του τονίζεται πολύ στη θεοσοφική φιλοσοφία. Εάν αυτό μπορούμε συνειδητά να το παραδεχτούμε στη ζωή μας, τότε, κάθε όψη της συμπεριφοράς μας θα επηρεάζεται προς το καλύτερο Καθώς έχει πει η Ε.Π.Μ. εξανθρωπίζει τον κατά τα άλλα ζωώδη άνθρωπο.

Η μετενσάρκωση, σε ό,τι αφορά τον άνθρωπο, είναι ο τρόπος ενέργειας του μεγάλου ταξιδιού στο οποίο συμμετέχουμε όλοι.

Έχοντας ένα υπόβαθρο γνώσης για τη διαδικασία της μετενσάρκωσης μπορεί κανείς να δει τον θάνατο από την άποψη της σχετικής του σημασίας. Αυτό μπορεί να αντικατοπτριστεί στη λήψη διαφόρων αποφάσεων. Για παράδειγμα, στην περίπτωση ασθενών που έχει πάθει βλάβη ο εγκέφαλός τους και υποστηρίζονται μηχανικά,

ποιός είναι ο σκοπός της προσπάθειάς μας να διατηρήσουμε τα φυσικά σώματα ζωντανά πέραν του ωφέλιμου συνειδητού χρόνου ζωής; Παρόμοια αμφιβάλλουμε για την ωφελιμότητα της υπερβολικής ζωοτομικής έρευνας και για άλλες βαρβαρότητες που επιβάλλονται στα ζώα για την παραγωγή φαρμάκων. Τα σώματά μας μπορεί να διατηρούνται στη ζωή για μεγαλύτερο διάστημα, επειδή παίρνουμε φάρμακα που έχουν δοκιμαστεί στα ζώα, αλλά υπό το φως της μετενσάρκωσης και του κάρμα δικαιολογείται μια τέτοια πρακτική;

Η διδασκαλία μας μιλάει για μια ουσιαστικά ατελείωτη εξελικτική αποκάλυψη των δυνατοτήτων του πνεύματος. Αυτές αντανακλώνται στις προσωπικότητες, που, επίσης, προοδευτικά αναπτύσσονται εκδηλώνοντας συγχρόνως όλο και πιο πολλές από τις ποιότητες της θείας Ουσίας. Και οι προσωπικότητες βρίσκονται σε ένα ταξίδι προς την τελειότητα, σταδιακά καταλήγοντας στην απόλυτη πνευματική τους αναγέννηση.

Αυτά τα στάδια χαρακτηρίζονται από την προοδευτική αποκάλυψη σωστών ανθρώπινων ιδιοτήτων όπως εκφράζονται αφενός στο βίο της προσωπικότητας, στις σχέσεις της, στη συμπεριφορά και τις πράξεις της και αφετέρου σε μια διευρυνόμενη συνειδητότητα. Το άτομο αυτό γίνεται όλο και περισσότερο ευαίσθητο στις πνευματικές δυνάμεις. Καθώς αναπτύσσεται, συνειδητοποιεί το γεγονός ότι είναι αδιάσπαστα συνδεδεμένο με όποια όντα βρίσκονται σε εκείνα τα υψηλά επίπεδα.

Όλες αυτές οι σπουδαίες ιδέες πρέπει ασφαλώς να μας δίνουν όραμα ή ελπίδα για το μέλλον μας που δε θα είχαμε διαφορετικά. Η ευθύνη μας είναι να ανακαλύψουμε τις μεθόδους και τους τρόπους, σύμφωνα με το Νόμο, για να τις πραγματοποιήσουμε.

ΕΚΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

Θρησκεία

Μια άλλη δυνατότητα της Θεοσοφίας βρίσκεται στο πεδίο της θρησκείας. Η ευεργεσία της έγκειται στο ότι αν τα αξιώματα του Αποκρυφισμού ήταν ευρύτερα γνωστά και αποδεκτά και είχαν το περιθώριο να επηρεάζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά σε έναν μεγάλο βαθμό, η παγκόσμια θρησκευτική αντιπαλότητα θα μπορούσε να καταργηθεί. Αυτή η αντιπαλότητα έχει διαρκέσει πάρα πολύ καιρό. Είναι αποτέλεσμα διαφορετικών συστημάτων πίστης που διαδίδονται από καθιερωμένες θρησκείες και τούτο συχνά επιδεινώνεται από πολιτικές φατρίες για το συμφέρον τους. Ουσιαστικά, οι θρησκείες βασίζονται σε παγκόσμιες αλήθειες αλλά έχουν επικαλυφθεί από προκαταλήψεις, άγνοια και άσχετες πρακτικές. Πολλές διαφορές οφείλονται σε αυθαίρετες ερμηνείες των γραπτών κειμένων. Οι ορθές έννοιες των μύθων και των αλληγοριών τους έχουν χαθεί ή παραμένουν κρυμμένες στις ιστορίες.

Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η υποτιθέμενη θυσία του Ιησού στο σταυρό για να εξιλεωθεί για τις αμαρτίες όλων των ανθρώπων των προηγούμενων, των παρόντων και των επερχομένων. Αυτή η ποικίλη άφεση αφορούσε όλους εκείνους που θα πίστευαν σε αυτόν. Όποιος το σκεφτεί σοβαρά πρέπει να καταλάβει πως ένας παντοδύναμος και παντογνώστης Θεός που γνωρίζει το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον θα είχε προβλέψει τα γεγονότα της ζωής του Ιησού, του μοναδικού του υιού, περιλαμβανομένης και της σταύρωσης. Σίγουρα θα είχε νοιώσει συμπόνοια και θα είχε παρέμβει για να αποτρέψει μια τέτοια τραγωδία. Είναι δυνατόν, επίσης, να αναρωτηθεί κανείς αν ο Κυβερνήτης του Κόσμου θα μπορούσε ή στα αλήθεια θα χρειαζόταν μια τέτοια θυσία. Εάν όχι, πρέπει κανείς να συμπεράνει ότι δεν είναι δυνατό να έγινε στα αλήθεια ή ότι το όλο επεισόδιο το επινόησε αυτός ο Θεός. Δεν απορρέει ολόκληρη αυτή η ιδέα από το αρχαίο πρωτόγονο έθιμο των θυσιών προς τους θεούς για κατευνασμό της οργής τους ή για εξασφάλιση της εύνοιάς τους για την εθνική διαφύλαξη ή για άφθονη συγκομιδή; Ήταν, πράγματι, ο Ιησούς ένας απο-

διοπομπαίος τράγος; Οπωσδήποτε αυτές οι ιδέες είναι απολύτως ανίσχυρες στην εποχή μας μολονότι η ιστορία αυτή είναι ένα βασικό αξίωμα της σημερινής Χριστιανικής Εκκλησίας.

Οι θρησκείες για τις οποίες γίνεται λόγος εδώ είναι τα θρησκευτικά ιδρύματα, θεσμοί με την ιεραρχική τους, ιερατική, διοικητική δομή. Αυτά τα ιδρύματα είναι πανίσχυρα και συνήθως εύπορα, ενώ οι «υπηρέτες» τους κερδίζουν τα προς το ζην κηρύττοντας συνήθως στο όνομα του Θεού. Αυτό προωθεί τη θρησκεία αλλά συγχρόνως προωθεί και τα συμφέροντα του θεσμού και εξασφαλίζει τη διατήρησή του. Η ισχύς αυτών των ιδρυμάτων μπορεί να αντικατοπτριστεί στην κοσμική διοίκηση ή να γίνει ακόμα και παράγοντάς της. Έτσι γεννιούνται οι εθνικές θρησκείες ή τα θρησκευτικά κράτη. Αντί να καταφέρει ο άνθρωπος ή να ενθαρρύνεται να δει τη σχέση του με το «θεό» μέσα του και με το δικό του τρόπο, εξαναγκάζεται από κοινωνικές πιέσεις να προσυπογράψει την ιερατική εξουσία, να υιοθετεί παθητικά ένα έτοιμο σύστημα πίστης το οποίο δεν θα αποτολμήσει να προκαλέσει ή να εξετάσει καθόλου κριτικά. Όλα αυτά προκαλούν όχι μόνο τεχνητά εμπόδια στην ανθρώπινη κοινωνία αλλά δριμεία εχθρότητα και αντιπαλότητα ανάμεσα σε εκείνους που έχουν διαφορετικά «πιστεύω».

Η Θεοσοφία είναι το μεγάλο ή, μάλλον, το μοναδικό φάρμακο για όλα αυτά. Συμφιλιώνει όλες τις διαφορετικές θρησκείες δείχνοντας ότι στην προέλευσή τους όλες μοιάζουν και δείχνει την κοινή πνευματική κληρονομιά όλων των ανθρώπων, προάγοντας την ιδέα της Παγκόσμιας Αδελφότητας με ό,τι σημαίνει τούτο ως προς τις σωστές σχέσεις. Η Θεοσοφία φιλοδοξεί να είναι η «αιώνια αλήθεια». Η φιλολογία της μαρτυρεί ότι κατά πρόπον αυτή η αλήθεια συνδέεται με μια «Αέναη Θεϊκή Αρχή» που πάντα ΕΙΝΑΙ, μια Αρχή αμετάβλητη και αναλλοίωτη. Αναφέρεται ως «Το Απόλυτο» πέρα πάσης σύλληψης ή δύναμης σκέψης. Η Θεοσοφία δεν ενθαρρύνει την ιδέα ενός ανθρωπόμορφου Θεού με ανθρώπινα συναισθήματα ζηλοφθονίας, οργής, εκδικητικότητας, που, όμως, είναι συγχρόνως φιλεύσπλαχνος, δίκαιος και φιλόστοργος προς τον οποίον προσευχές μπορούν να απευθύνονται, ούτε ενθαρρύνει την ιδέα ενός υποκατάστατου εξιλέωσης με μια οποιαδήποτε θυσία.

Υπό το φως αυτής της «αλήθειας» η υπόθεση της σταύρωσης μοιάζει με αλληγορία που καταγράφει το σημείο κρίσης (το ναδίρ) στην καθοδική πορεία του τόξου της «υλοποίησης» του Πνεύματος. Η στιγμή της σταύρωσης είναι εκείνη κατά την οποίαν ο υιός του Ανθρώπου (Μονάδα συν Μάνας = Εγώ ή Χριστός) γνωρίζει ότι το τέλος αυτής της φάσης έχει φθάσει. Μετά ταύτα το Πνεύμα ατενίζει προς τη διαδικασία της πνευματοποίησης της ύλης (ανάσταση) στην αιωνίως υψούμενη σπείρα του ανοδικού τόξου. Τότε αρχίζει η επαναγέννηση, η λύτρωση της ύλης, όταν κατά τον καλύτερο τρόπο μπορεί να δράσει ως όχημα για το συνεχώς εξελισσόμενο πνεύμα του ανθρώπου, κατά τη διάρκεια των κύκλων του καταπληκτικού του ταξιδιού, δια-

νύοντας Γύρους διαμέσου των Σφαιρών Ε, Ζ ή Η του ανοδικού τόξου, μέχρι το μεσουράνημα της ζωής του πάνω σε αυτή τη Γήινη Αλυσίδα, στο τέλος του Έβδομου Γύρου πριν ανυψωθεί σε ανώτερη διάδοχη Αλυσίδα. Η αλήθεια της Θεοσοφίας συνδέεται με το εκδηλωμένο σύμπαν και ό,τι αυτό περιλαμβάνει. Η αλήθεια αυτή μας μιλά για την αρχή της «ύλης» που είναι το βασικό συστατικό της μορφής και της οποίας η δημιουργία πηγάζει από προϋπάρχοντα πρότυπα. Μιλά για την παγκόσμια μνήμη και τη ζωντανή διαδικασία της διευρυμένης συνειδητότητας. Μας δίνει λεπτομέρειες για τις μεταθανάτιες καταστάσεις και τη μεγάλη εξελικτική πορεία. Μας μιλά για μια λειτουργική σύσταση του ανθρώπου σε όλα τα επίπεδα της ύπαρξης και για όλο το φαινόμενο της μετενσάρκωσης. Μας μιλά ακόμα για ατέλειωτους κύκλους ύπαρξης, με τους μεγαλύτερους ή μικρότερους κύκλους τους, για το Νόμο με τον οποίο καθετί αυτοκυβερνάται και για τη συγκεκριμένη θέση του ανθρώπου μέσα σε ολόκληρο αυτό το μεγάλο σχέδιο.

Όλα τούτα απαρτίζουν την πραγματική «αλήθεια» της ύπαρξης. Η μεταβολή είναι εγγενής σε καθετί, αλλά για πρακτικούς λόγους για μας εδώ και τώρα αυτή η αλήθεια είναι κατ' αρχήν αμετάβλητη. Πάνω σε αυτήν η Θεοσοφία βασίζει τις ιδέες της για τη θρησκεία. Είναι η «αλήθεια», όχι απόψεις ή δοξασίες και γι' αυτήν η Ε.Π.Μ. λέει τα ακόλουθα: *«Ίσως είναι απαραίτητο, κατ' αρχήν, να ειπωθεί ότι ο ισχυρισμός πως “η Θεοσοφία δεν είναι Θρησκεία” κατά κανένα τρόπο δεν αποκλείει το γεγονός ότι η Θεοσοφία είναι θρησκεία αυτή καθεαυτή. Θρησκεία με την αληθινή και μόνη σωστή έννοια είναι ένας δεσμός που ενώνει τους ανθρώπους- όχι ένα συγκεκριμένο σύστημα δογμάτων και δοξασιών. Επί πλέον, η Θρησκεία, η ίδια, υπό την ευρύτερή της έννοια, είναι αυτό που συνδέει όχι μόνο όλους τους ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ αλλά επίσης όλα τα ΟΝΤΑ και όλα τα πράγματα σε ολόκληρο το Σύμπαν σε ένα μέγα σύνολο. Αυτός είναι ο θεοσοφικός μας ορισμός της θρησκείας.»**

Η Ε.Π.Μ. μας έδωσε κι άλλα πολλά διαφωτιστικά κείμενα πάνω στη θρησκεία. Ένα συχνά παρατιθέμενο απόσπασμα είναι το εξής: *«Μόνο το αιωνίως ακατάληπτο και αγνώριστο Καράνα, η Αναίτια Αιτία όλων των αιτιών θα έπρεπε να έχει το ιερό του και τον βωμό του στο άγιο και άβατο πεδίο της καρδιάς μας- το αόρατο, άυλο, ανομολόγητο, σωσμένο μέσα «στην ήρεμη μικρή φωνή» της πνευματικής μας συνειδητότητας. Εκείνοι που το λατρεύουν, θα έπρεπε να το λατρεύουν μέσα στη σιωπή και την καθαγιασμένη απομόνωση των ψυχών τους, κάνοντας το πνεύμα τους τον μοναδικό ενδιάμεσο ανάμεσα σε αυτούς και στο Παγκόσμιο Πνεύμα, κάνοντας τις καλές τους πράξεις τους μόνους ιερείς και τις αμαρτωλές τους προθέσεις τα μόνα ορατά και αντικειμενικά θύματα θυσίας στην Παρουσία.»***

* Άπαντα Χ., 161.

** Μ.Δ. Ι, 280.

ΕΒΔΟΜΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

Οι Μεταθανάτιες Καταστάσεις, Πνευματισμός

Μια βασική γνώση των φυσιολογικών διαδικασιών που εμπεριέχονται σε αυτά τα πεδία δεν είναι μόνο ανυπολόγιστης αξίας για την ανθρωπότητα αλλά και ουσιαστική για την εκ μέρους μας κατανόησή τους. Οι σύγχρονες θεωρίες για τις μεταθανάτιες καταστάσεις είναι ασαφείς και παραπλανητικές. Πιθανώς αυτό το έλλειμμα προέρχεται από την ιδέα πως τίποτα δεν είναι στην πραγματικότητα γνωστό γι' αυτές εξ ου και η διαδεδομένη άγνοια, δεισιδαιμονία και συχνά ανησυχία, φόβος για το άγνωστο. Το ενδιαφέρον στον πνευματισμό και τα ψυχικά φαινόμενα έρχεται και παρέχεται κατά κύκλους. Οι πνευματιστές, συνήθως, υποστηρίζουν ότι τα φαινόμενά τους οφείλονται στα «πνεύματα» των νεκρών. Η Θεοσοφία αντιτίθεται σε αυτή την άποψη. Δίνει τον ακριβή ορισμό του «πνεύματος» και με τους όρους της λέει ότι ούτε τα πνευματιστικά συμβαίνοντα ούτε τα ψυχικά φαινόμενα μπορούν, κανονικά, να είναι αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων των «πνευμάτων» αλλά δεν αρνείται τα φαινόμενα. Έχει τις δικές της εξηγήσεις, που εμπεριέχουν γνώση των αρχών της ανθρώπινης σύστασης και των αντιστοίχων επιπέδων της Φύσης.

Σε ορισμένα ψυχικά φαινόμενα τα «Πνεύματα» δεν εμπλέκονται, π. χ. σε ψυχοκίνηση, μεταβίβαση σκέψης, διόραση ή διακοή. Αυτά μπορούν να ερμηνευθούν με τη γνώση για τις ανθρώπινες αρχές και τα χαρακτηριστικά τους. Αυτή η γνώση είναι, επίσης, βασική για την κατανόηση του τί συμβαίνει μετά θάνατο.

Στις Επιστολές των Μαχάτμα προς τον Α. Ρ. Σίννεττ, οι μεταθανάτιες διαδικασίες περιγράφονται με κάποιες λεπτομέρειες. Σε κανένα άλλο κείμενο δεν περιγράφονται με τόση λεπτομέρεια και σε απλή γλώσσα. Η σπουδαιότητά τους έγκειται στο ότι απομακρύνουν τις αμφιβολίες και τις ανώφελες εικασίες γι' αυτό το θέμα. Είναι προφανές ότι οι γήινες προσωπικότητές μας δεν επιζούν του θανάτου ούτε και οι θνητές ψυ-

χές μας δηλ. τα νοητικο-συναισθηματικά στοιχεία μας. Η πνευματική μας Ατομικότητα (Εγώ) πράγματι επιζεί και είναι ουσιαστικά αθάνατη. Αποκτά εμπειρία, ενώ, παράλληλα, αναπτύσσεται, από την πνευματική εμπειρία των πολλών αλληλοδιαδόχων προσωπικών βίων. Κατά τη γέννηση κάθε προσωπική ζωή διέπεται από τους άμεσους προγόνους πιθανώς δε και από τους πιο μακρινούς. Κάθε καινούρια προσωπικότητα λαμβάνει ό,τι της αξίζει μέσω έμφυτων χαρακτηριστικών, κλίσεων και δυνατοτήτων που καθορίζονται από τις πράξεις παρελθουσών ζωών.

Οι διδασκαλίες μας λένε ότι πνευματιστικά φαινόμενα μέσω μέντιουμ οφείλονται κατ' εξοχήν στα ψυχικά (νοητικο-συναισθηματικά) κατάλοιπα του νεκρού, τα οποία συνεχίζουν να υπάρχουν για κάποιο διάστημα, μερικές φορές ακόμα και για δεκάδες χρόνια, μετά τον θάνατο του φυσικού σώματος. Μετέχουν σε μια φθίνουσα ζωή και διατηρούν αναμνήσεις και γνωρίσματα της παρελθούσας προσωπικότητας όσο επιζούν. Επιζούν ως ομοιώματα των νεκρών αλλά είναι κενά από το πνευματικό τους Εγώ. Αυτές οι σκιές, όπως ονομάζονται μερικές φορές, είναι οι άμεσοι μεσολαβητές στην πλειονότητα των πνευματιστικών φαινομένων, μηνυμάτων κ.λ.π. Εν τω μεταξύ, τα πραγματικά πνεύματα των νεκρών, μετά από μια περίοδο όπου απορρίπτουν τα πρώην προσωπικά στοιχεία τους, εισέρχονται σε μια κατάσταση υπέρτατης μακαριότητας στην οποία φυσιολογικά παραμένουν επί σειρά αιώνων επίγειας ζωής. Αυτή είναι μια κατάσταση αδιάλειπτης αποκατάστασης, ηρεμίας και ευτυχίας κατά την διάρκεια της οποίας η αληθινά πνευματική εμπειρία της τελευταίας ζωής αφομοιώνεται στο Εγώ.

Τα ψυχικά, παρά φύση φαινόμενα συμβαίνουν όσο οι προσωπικότητες είναι ακόμα ζωντανές. Εξαρτώνται από δραστηριότητες στα διάφορα επίπεδα των αστρικών συναισθηματικών και νοητικών αρχών του ανθρώπου ο οποίος μπορεί να λειτουργεί σε αυτά το υποκειμενικά βασίλεια συνειδητά ή όχι. Ο τρόπος ενέργειας αυτών των φαινομένων ποικίλλει ανάλογα με τα ίδια τα φαινόμενα αλλά αυτό είναι ένα ξεχωριστό ζήτημα.

ΟΓΔΟΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

Οικολογία

Ο μελετητής της Θεοσοφίας σύντομα μαθαίνει ότι οι μεγάλες διαδικασίες του Σύμπαντος ή της Φύσης είναι όλες έκφραση της Μίας Ζωής, που εκδηλώνεται σε αμέτρητες μορφές. Αυτή η Ζωή είναι και η δικιά του η ζωή: γι' αυτό δεν μπορεί να είναι διαχωρισμένος από τον κόσμο του.

Εφόσον είναι εφικτό, βρίσκεται σε άμεση επαφή με τη Φύση. Όλα τα πράγματα και τα πλάσματα μοιράζονται τη ζωή του. Το καθένα την εκφράζει με τον τρόπο του και στο βαθμό που η μορφή του είναι εξελιγμένη γι' αυτήν την έκφραση. Οι μορφές γίνονται όλο και πιο σύνθετες καθώς ανυψώνονται μέσα από τα βασίλεια της Φύσης. Κατά την ανύψωση αυτή η εγγενής τους ευαισθησία, η οποία αρχικά μπορεί απλώς να είναι μια αντίδραση στο περιβάλλον, επεκτείνεται προκαλώντας το ένστικτο στο ζωικό βασίλειο. Αυτή η αντίδραση δεν προϋποθέτει νοητική τροποποίηση αλλά ενεργοποιεί δράση κατάλληλη προς την οντότητα και το περιβάλλον της.

Αντιθέτως, οι αντιδράσεις του ανθρώπου προς το περιβάλλον του κ.λ.π. τροποποιούνται από το νου του. Έχει την ικανότητα να σκέφτεται και να παράγει πράξη απέναντι σε ένα υπόβαθρο ποικίλων κριτηρίων από έμφυτες, ασυνείδητες εμπνεύσεις ή από εμπειρία κερδισμένη μέσω της ανατροφής, της εκπαίδευσης, των σχέσεων, της εργασίας κλπ. Όλα αυτά μπορούν να ενισχύσουν ή ακόμα και να δικαιολογήσουν αλλά και να παρεμποδίσουν την, κατά τα λοιπά, αυτόματη και ασύνειδη έμπνευση του ένστικτου.

Με αυτήν την παραδοχή της «ζωντάνιας» όλων των πραγμάτων μπορεί να αναπτυχθεί μια μέριμνα γι' αυτά, μια παρόρμηση για τη φροντίδα τους, γεννιέται ένα αίσθημα υπευθυνότητας για το περιβάλλον και ό,τι αυτό περιλαμβάνει.

Επί πλέον η ευεργεσία αυτής της όγδοης Δυνατότητας είναι ότι κατά την εξοικείωσή μας με τη συνεχιζόμενη προοδευτική πορεία της Φύσης, η οποία πρέπει απαραίτητα να μας εμπεριέχει όλους, βλέπουμε ποιά ακριβώς είναι η θέση μας μέσα στο

μεγάλο σχέδιο. Όχι μόνο μαθαίνουμε για το σχέδιο αυτό αλλά αναπόφευκτα συμμετέχουμε σε αυτό. Καθώς μαθαίνουμε γι' αυτή την αναπόφευκτη σχέση γινόμαστε άξιοι συνεργάτες της Φύσης για το καλό και το δικό της και το δικό μας.

Η αντίληψη, όμως, του ανθρώπου για τη στενή συγγένειά του με τη Φύση επισκιάζεται σχεδόν ολοκληρωτικά από την έντονη ενασχόλησή του με την υλική του ευημερία που ωθείται από την επίμονη αυτοϊκανοποίηση με οποιοδήποτε κόστος, εξ ου και η άκαρδη, αδίστακτη εκμετάλλευση της Φύσης.

Ό,τι έχουμε και ό,τι είμαστε, συμπεριλαμβανομένων όχι μόνο των σωμάτων μας αλλά ακόμα και της εσωτερικής ψυχολογικής και διανοητικής δομής μας προέρχεται από τη Φύση. Δεν υπάρχει άλλη πηγή. Τώρα τελευταία που σχεδόν όλες οι πράξεις στη ζωή του ανθρώπου έχουν αυτοματοποιηθεί και ζει σε ένα αυτοδημιούργητο, εποικοδομημένο περιβάλλον ουσιαστικά απομονωμένος από τη Φύση στη φυσική της κατάσταση, αισθάνεται μακριά της αντί να αισθάνεται μέρος της.

Η Θεοσοφία διευρύνει σημαντικά την ανωτέρω εικόνα του κόσμου στον οποίο ζούμε με τη διδασκαλία της για την κοσμολογία και την ανθρωπολογία. Έτσι, μας βοηθάει να καταλάβουμε καλύτερα τη στενή μας σχέση. Ο πλανήτης μας, η Γη, είναι μια ζώσα οντότητα. Κατ' αναλογία, οι ίδιες διαδικασίες ισχύουν γι' αυτήν όπως και για μας. Στην οικονομία της αλλά και σε όλες τις λειτουργίες της είναι αυτόνομη. Έχει την ικανότητα να επουλώνει τα τραύματά της και να θεραπεύεται, όμως, όπως συμβαίνει και με τα σώματά μας, όλες οι προσαρμογές χρειάζονται χρόνο.

Επομένως, εάν αντλούμε από τις πηγές της γης μας γρηγορότερα από όσο μπορούν να αναπληρωθούν, θα εξαντληθούν. Οι επιστήμονες μας λένε ότι μολύνουμε την ατμόσφαιρα σε τέτοιο βαθμό ώστε επηρεάζουμε ακόμα και τη θερμοκρασία της Γης. Φυσιολογικά μια αντισταθμιστική διαδικασία αποκατάστασης θα μπει σε εφαρμογή, αλλά παίρνει χρόνο για να φέρει αποτελέσματα. Η φυσική οικονομία συντονίζεται κατά λεπτό τρόπο. Είναι προς το συμφέρον μας να ευαισθητοποιηθούμε προς αυτήν. Οι άνθρωποι έχουν πει ότι τη Φύση πρέπει ή να την κατακτήσεις ή να την εξημερώσεις, όμως η Φύση είναι η μητέρα μας και το στήριγμά μας, όχι ο εχθρός μας. Η υπερφίαλη εχθρότητά μας προς αυτήν διέπει τη διάθεση του στοιχειακών βασιλείων της Φύσης προς εμάς. Η στοργική φιλικότητά μας προς τη Φύση θα έχει πολύ καλύτερα αποτελέσματα προς όφελός μας από την άσπλαχνη αδιαφορία ή ακόμα και την ωμότητα.

Ένα παρόμοιο επιχείρημα ισχύει και για τα καλλυντικά. Επιβάλλουμε δυστυχία και πόνο στα ζώα για να δοκιμάσουμε αν τα προϊόντα μας είναι ασφαλή. Όταν δούμε τις φοβερές συνέπειες που έχουν τα πειράματα στα πειραματόζωα, τότε οι καρμικές επιπτώσεις στο ανθρώπινο είδος πρέπει να θεωρηθούν αναπόφευκτη συνέπεια.

Τα Στοιχειακά της φύσης διαδραματίζουν ένα μεγάλο και ζωτικό ρόλο στο γίγνεσθαι της οικονομίας του πλανήτη. Δεν γνωρίζουμε πολλές λεπτομέρειες για τη

δράση των Στοιχειακών, αλλά γνωρίζουμε ότι τίποτα δεν γίνεται χωρίς αυτά. Τούτο περιλαμβάνει ακόμα και τις τρομερές καταστροφές, όπως σεισμούς, πλημμύρες, τυφώνες, ανομβρίες ή απλώς τις καιρικές συνθήκες. Όλα είναι αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων των Στοιχειακών. Είναι το άμεσο αίτιο όσων συμβαίνουν στη Γη. Ως δυνάμεις της Φύσης είναι οι παράγοντες του Κάρμα. Ο άνθρωπος, όμως, μπορεί να εναρμονίσει τη σχέση του μαζί τους. Είναι μόνο φαινομενικά ευφυή, κάνοντας ό,τι πρέπει μέσα στο σχέδιο των πραγμάτων. Όμως είναι υποχείρια στα μεγάλα υπερανθρώπινα όντα τα ανώτερα του ανθρώπου στην ιεραρχική κλίμακα, υποκείμενα στη θέλησή τους.

Ακούστε την Ε. Π.Μ.: *«Δεν υπάρχει τίποτα γύρω μας, οτιδήποτε, στο οποίο να μην έχουν ανάμειξη τα στοιχειακά της Φύσης γιατί αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της το ίδιο σημαντικό με τα νεύρα που διατρέχουν το σώμα σας.»**

* Άπαντα Χ., 271.

ΕΝΑΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

η Διάταξη της Κοινωνίας

Η ανθρώπινη κοινωνία είναι ένα σύνολο μεμονωμένων ανθρώπων και όποια χαρακτηριστικά ή ποιότητα έχει, αντικατοπτρίζουν ένα μέσο όρο των ποιοτήτων των μελών της. Το σύνολο είναι, επίσης, μια καρμική οντότητα σχηματισμένη όχι μόνο από τις τωρινές της δραστηριότητες αλλά και από τις δραστηριότητες του παρελθόντος. Κάθε τμήμα της Κοινωνίας, επιπλέον, έχει το ατομικό του Κάρμα που επηρεάζει όλα τα μέλη του.

Ο βαθμός της διακυβέρνησης οποιασδήποτε κοινωνίας αντανακλά την πνευματική της εξέλιξη και το γενικό της χαρακτήρα. Όσο πιο εξελιγμένη είναι μια κοινωνία τόσο μεγαλύτερη ελευθερία μπορεί να απολαμβάνει. Απαραίτητοι θα είναι εκείνοι οι νόμοι που θα έχουν σχέση με την κοινή οικονομία, τη φορολογία για δημόσιες υπηρεσίες κ.λ.π.

Αυτό που μόλις ειπώθηκε καθρεφτίζει τους κανόνες της παραγωγής του πλούτου. Υπάρχει, παραδείγματος χάριν, ο ευθύς τρόπος του να κερδίζει κανείς τα προς το ζην του ιδίου και της οικογένειάς του. Υπάρχουν μερικές εκδοχές απόκτησης χρήματος (αποκλειστικά) στο σύγχρονο τρόπο ζωής μας όπου ελάχιστη ή καμία συνεισφορά δεν προσφέρεται π.χ. παίζοντας στο χρηματιστήριο και σε κερδοσκοπικές επιχειρήσεις ακινήτων. Όλες αυτές οι δραστηριότητες είναι μη παραγωγικές και για κάθε κερδισμένο υπάρχει ένας χαμένος. Είναι ανήθικες και απολύτως απαράδεκτες σε έναν υγιή κόσμο. Επιπλέον, μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει κοινή συνείδηση για την ανόμοια κατανομή του πλούτου από όπου κι αν προέρχεται. Υπάρχει μια ρήση σύμφωνα με την οποία το χρήμα φέρνει χρήμα νομιμοποιώντας την τοκογλυφία. Παρά το φοβερά πολύπλοκο και εκτεταμένο σύστημά μας εντόκων δανείων που συντηρούν μια ολοένα εξαπλούμενη οικονομία, η ρήση δεν επαληθεύεται. Αυτή η εξαπλούμενη οικονομία με το επακόλουθο πλεόνασμά της και η αυξανόμενη συνειδητοποίηση ότι μια αφθονία «πραγμάτων», πέρα από κάθε λογική ανάγκη, αγοράζει την ευτυχία, μπορεί να αποδειχθεί καταστρο-

φική στο σύστημα, ειδικά όταν η αποπληρωμή (κεφάλαιο και τόκος) γίνονται εξαιρετικά δυσβάσταχτα.

Το χρήμα, αυτό καθεαυτό, είναι στείρο, δεν παράγει πραγματικό πλούτο. Αυτό το καταφέρει μόνο η ευφυΐα του ανθρώπου και η εργασία του. Όλο και περισσότερο το χρήμα βρίσκεται στα χέρια όλο και λιγότερων ανθρώπων. Επιπλέον, τα πλουτοπαραγωγικά μέσα μπορούν να υπερβούν τις δυνατότητες των πηγών της Φύσης για τον εφοδιασμό τους.

Η Θεοσοφία καταδεικνύει μια πρωταρχική ανάγκη για αλτρουισμό. Όλες οι εγωιστικές πράξεις, ιδιαίτερα εκείνες οι οποίες δυσμενώς επηρεάζουν τους συνανθρώπους μας, επισύρουν δυσμενές Κάρμα.

Η Θεοσοφία μας διδάσκει μια ιεραρχική δομή στη διάταξη του Κόσμου. Η Μυστική Διδασκαλία μιλώντας μας για την προέλευση του Σύμπαντος, μας λέει ότι υπάρχει το αιώνια μη εκδηλωμένο «ΕΚΕΙΝΟ» από το οποίο το Εκδηλωμένο Ένα πηγάζει περιοδικά. Αυτό το Ένα διαφοροποιείται σε Επτά Μεγάλα Όντα που χαρακτηρίζουν επτά ακτίνες εξέλιξης που με τη σειρά τους διαπερνούν όλη τη Φύση με τις ποιότητες και τις ιδιότητές τους. Χαμηλότερα υπάρχει μια διαρκώς κατερχόμενη σειρά Όντων που συγκροτούν τους Αρχιτέκτονες - Πρωτεργάτες, τους Κτίστες - Κατασκευαστές κ. λ. π. και φτάνει μέχρι τις τρεις βαθμίδες των Στοιχειακών που αντιπροσωπεύουν τους τελικούς εργάτες. Είναι οι δυνάμεις της Φύσης και κάθε βαθμίδα έχει τα χαρακτηριστικά της. Μια σωστή δομή της κοινωνίας θα αντικατόπτριζε αυτό το υπόδειγμα, την πιο σοφή, την πιο δοκιμασμένη πορεία, ένας κώνος εξουσίας πάνω από εκείνους που είναι χαμηλότερα στην κλίμακα και που είναι ελάσσονος εξέλιξης. Η Φύση δεν είναι δημοκρατική. Όσοι έχουν την «εξουσία» έχουν προσαρμοσθεί από τις διαδικασίες της Φύσης να εκπληρώσουν τον υψηλό ρόλο τους. Αυτή η προσαρμογή έχει σχέση με την αργή εξέλιξή τους στη σειρά των προσωπικών ζωών σύμφωνα με τη διαδικασία της μετενσάρκωσης.

Στην Ινδία οι νόμοι του Μάνου αντανάκλασαν αυτή τη διαδικασία στο σύστημα των καστών. Όμως, το γεγονός ότι έγινε άτεγκτο, είναι μειονέκτημα του συστήματος αυτού. Δεν μπορούσε κανείς να αλλάξει κάστα ασχέτως εάν το άξιζε. ή όχι. Είναι αξιοσημείωτο ότι ο Διδάσκαλος Κουτχούμι επαινούσε τον Νταμοντάρ που απαρνήθηκε την κάστα του με σημαντικό κόστος για την κοινωνική του θέση. Επίσης το σύστημα αυτό προκαλεί διχασμό.

Εμείς, στη Δύση, έχουμε γίνει τώρα «δημοκρατικοί». Οι «ευγενείς» (μέλη της άρχουσας τάξης) έγιναν εν γένει ακατάλληλοι ή απλώς έπαυσαν να εκπληρώνουν τον παραδοσιακό τους ρόλο. Αν και το ιεραρχικό σύστημα έχει, προφανώς, πλεονεκτήματα, υπάρχει η δυσκολία της επιλογής και εκλογής προσώπων απόλυτης ακεραιότητας τα οποία, παρακινούμενα από αλτρουισμό, είναι ικανά να κατέχουν τις ανώτερες θέσεις στη σύγχρονη ιεραρχία. Η ίδια η διαδικασία της εκλογής ή της επιλογής,

σήμερα, παρουσιάζει πρακτικές δυσκολίες. Το παρόν δημοκρατικό μας σύστημα θα μπορούσε να παράσχει μια συμβιβαστική λύση, αν η Θεοσοφία επρόκειτο να γίνει σημαντικός παράγοντας στη ζωή μας. Οποιοδήποτε σύστημα διακυβέρνησης μπορεί να λειτουργήσει ικανοποιητικά αν βοηθήσουν αυτοί που το εφαρμόζουν.

Η Θεοσοφία μας μιλά για τις διαφορές ανάμεσα σε τμήματα της ανθρωπότητας με βάση τις Ρίζες των Φυλών, τις υπο-φυλές, τις οικογένειες κ.ο.κ. Καθεμιά από αυτές τις ομάδες έχει ένα ιστορικό υπόβαθρο και καθεμιά εξελίσσει τη δική της πτυχή της ανθρώπινης σύστασης. Οι κύριες φυλές της ανθρωπότητας αναπτύσσουν τις αντίστοιχες αρχές τους την κατάλληλη εποχή. Τώρα στον Τέταρτο Γύρο ή Πέμπτη Ρίζα-Φυλή εξελίσσει τη νοητική πτυχή του Κάμα (4η αρχή). Κάθε Υποφυλή της Ρίζας-Φυλής εξελίσσει ή έχει εξελίξει μια ή περισσότερες από αυτές τις πτυχές αλλά οι Φυλές και οι Υποφυλές αλληλοεπικαλύπτονται. Μεταγενέστερες ξεκινούν πριν οι αρχαιότερες ολοκληρώσουν τη διαδρομή τους. Έτσι, όλοι βρισκόμαστε σε διαφορετικά στάδια. Οι κουλτούρες μας το εκδηλώνουν αυτό. Βλέποντας ότι πρέπει όλοι να ζήσουμε μαζί πάνω στον πλανήτη, η ανεγκτική συμπεριφορά είναι βασική προϋπόθεση ώστε να αποφεύγονται παρανοήσεις ανάμεσα στις ομάδες.

Κατά την αποκρουστική άποψη η ανθρώπινη πρόοδος είναι κυκλική. Η εξέλιξη και πρόοδος των ανθρώπινων κοινωνιών, με όποιο μέτρο και αν σκεφτόμαστε, από τις μεγάλες εθνικές μονάδες μέχρι τις μικρές μεμονωμένες οικογενειακές ομάδες, προχωρούν κατά κύκλους. Υπάρχει μια γέννηση, μια περίοδος ακμής, μια παρακμή και ένας φυσικός θάνατος. Αυτή η άνοδος και η πτώση είναι ανάλογες προς τη ζωή του μεμονωμένου ανθρώπου. Η διάρκεια αυτών των κύκλων ποικίλλει εξαρτώμενη από τη λειτουργία των νόμων του Κάμα. Εάν μια ομάδα ανθρώπων ή ένα έθνος, για παράδειγμα, κάνει άτοπη χρήση των δυνάμεών του, η καρμική συνέπεια είναι αναπόφευκτη αργά ή γρήγορα στο χρόνο της ζωής της κοινότητας. Η άπληστη εκμετάλλευση θα προκαλούσε οπωσδήποτε συνέπειες. Ίσως να συντόμευε τη διάρκεια της ζωής μιας ομάδας, να αφαιρούσε την επικυριαρχία ενός έθνους σε ένα άλλο κ. ο. κ.. Λανθασμένες πρακτικές και συνήθειες διαβίωσης προκαλούν ασθένειες, μερικές φορές σε μεγάλη κλίμακα, αναπόφευκτα συντομεύοντας τη ζωή της κοινότητας.

Η ευεργετική δυνατότητα μιας τακτοποιημένης κοινωνίας εξασφαλίζει την πνευματική ανάπτυξη των μελών της. Κάθε μέλος θα είχε αρκετό ελεύθερο χρόνο για να κάνει ό,τι θέλει. Αυτή η σωστή διευθέτηση της καθημερινής ζωής θα αντικατοπτριζόταν όχι μόνο στην ευκαιρία των ατόμων να έχουν χρόνο ώστε συνειδητά να αναλαμβάνουν κάποια προσωπική τους εξέλιξη, αλλά και στη βελτίωση της υγείας της ομάδας με συνακόλουθη αυξημένη ευτυχία.

«Με την ευεργετική δυνατότητα της Θεοσοφίας ολόκληρη η όψη της ανθρώπινης κοινωνίας θα άλλαζε μόνο αν ήταν γενικά γνωστό.....ότι μια μυστική δύναμη ανέρχεταιαπό τα βάθη των σκοτεινών λασπόνερων του υλισμού.... Δεν είναι παρά το πρώ-

το απαλό θρόισμα, όμως είναι ένα υπεράνθρωπο θρόισμα- «υπερφυσικό» μόνο για τους δεισιδαίμονες και τους αδαείς. Το πνεύμα της αλήθειας περνά τώρα πάνω από την επιφάνεια των σκοτεινών νερών και εγκαταλείποντάς τα τα εξαναγκάζει να παραδώσουν τους πνευματικούς τους θησαυρούς. Αυτό το πνεύμα είναι μια δύναμη που δεν μπορεί ούτε να εμποδιστεί ούτε να σταματήσει. Όσοι την αναγνωρίζουν και αισθάνονται ότι αυτή είναι η υπέρτατη στιγμή για τη σωτηρία τους θα υψωθούν από αυτήν και θα μεταφερθούν πέρα από τις ψευδαισθήσεις του μεγάλου αστρικού φιδιού. Η χαρά που θα νιώσουν θα είναι τόσο έντονη και ζωηρή ώστε, αν δεν ήταν νοητικά χωρισμένοι από τα σαρκικά σώματά τους, η μακαριότητα θα τους διαπερνούσε σαν αιχμηρό ατσάλι. Δεν θα νιώσουν ευχαρίστηση αλλά μια ευδαιμονία που είναι μια πρόγευση της γνώσης του καλού και του κακού και των καρπών του δέντρου της ζωής»*

* Άπαντα XI, 131/2.

ΔΕΚΑΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

η Εκπαίδευση

Η Θεοσοφία δε θα είχε πολλά να πει για το περιεχόμενο της επίγειας εκπαίδευσης αλλά θα είχε πολλά να πει για την ανάπτυξη των νέων ως προς τον χαρακτήρα, την ανιδιοτέλεια, την προσφορά, τον αυτοέλεγχο, τη φιλαλήθεια και την αυτάρκεια. Θα αποθάρρυνε οποιαδήποτε εθνικιστική προπαγάνδα και θρησκευτική εκπαίδευση κάποιου ιδιαίτερου δογματικού χαρακτήρα. Όμως, θα ενδιαφερόταν να διδάξει τους νόμους του κάρμα και της μετενσάρκωσης και τις επιδράσεις τους στη ζωή μας. Επίσης θα προωθούσε τις ανθρωπιστικές σπουδές. Θα διαφώτιζε τους μαθητές ως προς την έμφυτη πνευματική τους φύση, μαθαίνοντάς τους πώς να μοιράζονται την πνευματικότητά τους με όλους τους άλλους, με ό,τι έχει ζωή, ακόμα δε και με την ίδια τη γη, το ηλιακό σύστημα και το εξώτερο Σύμπαν. Έτσι έχουν άμεση σχέση με τα πάντα στο Σύμπαν. Μέσα από αυτή τη σχέση έχουν την υποχρέωση να επιδιώκουν να προάγουν την ευτυχία και την ευημερία όλων των συνδημιουργημάτων τους. Εδώ εισερχόμαστε στα βασικά σημεία μιας κοινής ηθικής μέριμνας, συνεργασίας και συμμετοχής με μοναδικό κίνητρο την πραγματική φροντίδα για τους άλλους και με αμοιβαίο σεβασμό ακόμα και αγάπη γι' αυτούς.

Στο «Κλειδί της Θεοσοφίας», η Ε.Π.Μ. τονίζει τη σημασία της συνεργασίας έναντι του ανταγωνισμού, παράδειγμα του οποίου αποτελεί το σύστημα των ανταγωνιστικών εξετάσεων. Είναι εύκολο να κάνει κανείς ένα ακόμα βήμα για να επεκτείνει αυτό τον σεβασμό για άλλους ανθρώπους σε άλλες ομάδες, σε άλλες εθνότητες και μέλη άλλων φυλών, να ενσταλάζει ιδέες ενδοσκοπήσης αντί εξωστρέφειας προς όλους. Ενώ ο σεβασμός για τοπικές παραδόσεις, ήθη και έθιμα, ακόμα και ο πατριωτισμός είναι αξιέπαινος, ο επιθετικός εθνικισμός, η θρησκευτική μισαλλοδοξία και η υπεροψία ασφαλώς δεν είναι..

Επεξηγώντας το Νόμο του Κάρμα στα παιδιά, η άποψη του «ὄ σὺ μισεῖς ἑτέρω μὴ ποιήσεις» γίνεται απτή. Ο Νόμος, ως προς τις άλλες όψεις του, της αιτίας και του απο-

τελέσματος, καθώς και η διατήρηση της διανοητικής ισορροπίας και αρμονίας είναι κάτι προς το οποίο κάθε παιδί μπορεί να ανταποκριθεί. Θα μπορούσε να θεωρηθεί κοινοτοπία το να πει κανείς πως ένας καλός δάσκαλος είναι καλύτερος από πολλά βιβλία ακόμα και από έναν υπολογιστή! Η ζωντανή επικοινωνία κάνει τη μάθηση μια συναρπαστική διαδικασία. Κάθε είδος ταλέντου, είτε φυσικού, υπό την έννοια της χειρωνακτικής δεξιότητας είτε σχετικού με καλλιτεχνική, συναισθηματική ή νοητική ικανότητα, προφανώς αναγνωρίζεται και ενθαρρύνεται.

Σε αυτή την εποχή των υπολογιστών, σχεδόν όλα τα βασικά δεδομένα είναι διαθέσιμα με το άγγιγμα ενός πλήκτρου το ίδιο και πολλοί τρόποι υπολογισμού. Μπορεί αυτά να είναι χρήσιμα εργαλεία στη σύγχρονη, άκρως αποδοτική κοινωνία του δολαρίου, αλλά δεν αναπτύσσουν τη νοητική ικανότητα, τη μνήμη, τη λογική των ήχων και την κρίση. Δεν απαιτούν πρωτοβουλία, δεν ενθαρρύνουν την πραγματική περιπέτεια ή την τόλμη που τόσο χρειάζεται στον «πραγματικό κόσμο». Οι ιδέες για την προοδευτική εξέλιξη όλων των πραγμάτων δίνουν σκοπό στην αιώνια ζωή. Εκτός από το να αφομοιώνουν άμεσα τις ασχολίες της σχολικής ζωής τα παιδιά θα αποκτούσαν, έτσι, ιδέες για τον μακροπρόθεσμο σκοπό του να είσαι σε ενσάρκωση.

Γονείς και δάσκαλοι, αδέρφια, συμμαθητές: όλοι αξίζουν το σεβασμό γι' αυτό που είναι στην ιδιαίτερη σχέση τους με κάθε παιδί. Είναι παράγοντες της ανατροφής του που σχηματίζουν ένα υπόβαθρο, ο καθένας με τον τρόπο του, στη ζωή του παιδιού και έχουν απήχηση για πολλά χρόνια με τη δύναμη της συνήθειας. Η ενστάλαξη της ανάγκης για προσπάθεια είναι μια εκπαιδευτική αναγκαιότητα. Πολύ λίγα είναι τα τόσο προικισμένα παιδιά που μπορούν να εκτελούν τα σχολικά τους καθήκοντα ή να ασχολούνται με τις ασκήσεις τους χωρίς προσπάθεια. Η αλήθεια είναι ότι με προσπάθεια και μόνο αναπτύσσουν τις ικανότητές τους ή ακόμα και τη δύναμη να κάνουν οτιδήποτε. Το να προσπαθεί κανείς μπορεί να είναι απολαυστικό και ερεθιστικό. Δεν είναι απαραίτητα κουραστικό ή αγγαρεία.

Στο «Κλειδί της Θεοσοφίας», ανάμεσα σε άλλα πολλά για την εκπαίδευση, η Ε.Π.Μ., λέει τα εξής: *«Τα παιδιά θα έπρεπε πρωτίστως να διδάσκονται την αυτοπεποίθηση, την αγάπη για όλους τους ανθρώπους, τον αλτρουισμό, την αμοιβαία επιείκεια και πάνω από όλα να σκέφτονται και να συλλογίζονται μόνα τους. Θα περιορίζαμε την καθαρά μηχανική εργασία της μνήμης σε ένα απόλυτο ελάχιστο και θα αφιερώναμε τον χρόνο στην ανάπτυξη και εκπαίδευση των εσωτερικών αισθήσεων, των χαρισμάτων και των ικανοτήτων που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση. Θα προσπαθούσαμε να ασχοληθούμε με κάθε παιδί ως μονάδα και να το εκπαιδεύουμε έτσι ώστε να δημιουργήσουμε την πιο αρμονική και ομαλή ανάπτυξη των δυνάμεών του για να μπορέσουν οι ιδιαίτερες δεξιότητές του να εξελιχθούν σωστά. Θα έπρεπε να αποσκοπούμε στη δημιουργία ελεύθερων ανδρών και γυναικών, ελεύθερων διανοητικά, ελεύθερων ηθικά, χωρίς προκαταλήψεις σε όλους τους τομείς και πάνω από*

*όλα χωρίς εγωισμό. Και πιστεύουμε ότι πολλά, αν όχι όλα αυτά, μπορούν να αποκτηθούν με την κατάλληλη και αληθινά θεοσοφική εκπαίδευση.»**

Επίσης είπε: «Ένα κατάλληλο και υγιές εκπαιδευτικό σύστημα θα έπρεπε να δημιουργήσει το πιο σθεναρό και φιλελεύθερο μυαλό, αυστηρά εκπαιδευμένο στη λογική και ορθή σκέψη και όχι στην τυφλή πίστη».

* Το Κλειδί της Θεοσοφίας, 291, Θεοσοφικές Εκδόσεις.

ΕΝΔΕΚΑΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

Επιστήμη

Η λέξη «επιστήμη» προέρχεται από το ρήμα «επίσταμαι» που σημαίνει «γνωρίζω καλά». Τελευταία χρησιμοποιείται για να δηλώσει ένα συγκεκριμένο είδος «γνώσης», έναν ορισμένο κλάδο ή έναν τρόπο γνώσης αλλά ουσιαστικά είναι ακαθόριστος. Η Θεοσοφία έχει χαρακτηριστεί ως Επιστήμη των Επιστημών. Περιλαμβάνει όλη τη γνώση με την «πραγματική» έννοια του όρου. Ένας από τους Διδασκάλους της Σοφίας είπε ότι «η σύγχρονη επιστήμη είναι ο καλύτερος σύμμαχός μας.....»* Το είπε στο τέλος του 19ου αι. όταν η επιστήμη καθιερωνόταν ως ο ατρόμητος ερευνητής όλων των φυσικών φαινομένων. Έκανε ταχεία πρόοδο στην εξερεύνηση του διαστήματος, στην ανακάλυψη της φύσης της ύλης, της σύνθεσης και της λειτουργίας των ζώντων κυττάρων και στο ρόλο που παίζουν στους ζώντες οργανισμούς κ.ο.κ. Ο Δαρβίνος μόλις είχε εισηγηθεί την «Προέλευση των Ειδών» και τη θεωρία του για την επιβίωση του ικανότερου. Αυτή η προϊούσα αντίληψη του φυσικού κόσμου προκάλούσε τις θέσεις της θρησκείας σχετικά με τη Θεία Δημιουργία. Η επιστήμη ενθάρρυνε τη διατύπωση ερωτημάτων σχετικά με τις δογματικές βεβαιότητες που προηγουμένως εθεωρούντο αδιαμφισβήτητες. Οι Διδάσκαλοι ενθάρρυναν αυτή τη φιλελευθεροποίηση της σκέψης και την απτόητη έρευνα της πραγματικότητας της ύπαρξης, χωρίς να λογαριάζουν τις πολλές και από μακρού χρόνου παραδεδεγμένες απόψεις.

Η επιστήμη, ίσως, σήμερα αισθάνεται ανασφαλέστερη από όσο ήταν περί το τέλος του 19ου αι. Οι απόψεις της έχουν λιγότερη βεβαιότητα, οι βάσεις της δεν είναι τόσο ασφαλείς όσο πριν από μερικά χρόνια. Ανακαλύψεις και θεωρίες αλλάζουν διαρκώς και με μεγάλη ταχύτητα. Συνεπώς η επιστήμη έχει γίνει πιο ευέλικτη και πρόθυμη να ερευνά περιοχές που ήταν πριν απαγορευμένες, κυρίως περιοχές υποκειμενικότητας έναντι της συνήθους καθαρής αντικειμενικότητας. Η κβαντική φυσική με τις θεωρίες της περί απεντοπισμού έχει διανοίξει νέα πεδία. Μερικοί επιστήμονες αρχίζουν να θέτουν ερωτήματα που υπαινίσσονται την πιθανότητα μη-φυσικών περιοχών ύπαρξης. Εμπειρίες π.χ. παραθανάτιες έχουν τραβήξει την προσοχή σε περιοχές πέ-

* M.L. 11, χρον. 65 – Επιστολές των Διδασκάλων προς τον Α. Σίνετ.

ραν του αυστηρά υλικού. Τώρα υπάρχει, επίσης, μια άποψη που συνεχώς κερδίζει έδαφος ότι παρά φύση φαινόμενα σαν την ανάγνωση της σκέψης ή τη μεταβίβαση, την ψυχοκινητική, την υλοποίηση σε πνευματιστικές συγκεντρώσεις, την από αποστάσεως θεραπεία κ.ο.κ. θα έπρεπε να αναγνωρισθούν και να ερμηνευθούν. Τα σύγχρονα πρότυπα επιστημονικής σκέψης δεν μπορούν να υιοθετήσουν τέτοιες καταστάσεις.

Η Θεοσοφία παρέχει έτοιμα πρότυπα για ερμηνεία τέτοιων φαινομένων αλλά μέχρι τώρα έχουν αγνοηθεί. Αυτές οι απαντήσεις περιλαμβάνουν επεξηγηματικό υλικό για τη φύση του χώρου και του χρόνου, για την ύπαρξη και τα χαρακτηριστικά ποικίλων μη φυσικών επιπέδων ύπαρξης. Για παράδειγμα, το επίπεδο εκείνο που είναι κοντά στο φυσικό, το σχηματικό (το Αστρικό) έχει αρκετές λειτουργίες. Για έναν θεόσοφο αυτές αντιστοιχούν στα διάφορα υποπεδία αυτού του επιπέδου. Εκεί κατοικεί η μνήμη, εκεί αποθηκεύεται η ζωτικότητα, η παγκόσμια δύναμη ζωής, για να διαχυθεί στο φυσικό. Από αυτό το επίπεδο «υποκειμενικές» μορφές προβάλλονται στη φυσική, αντικειμενική ύπαρξη. Η Ε.Π.Μ. κάνει μια σημαντική διαπίστωση στη «Μυστική Διδασκαλία»: *«Τώρα οι Αποκρυφιστές που βρίσκουν κάθε άτομο στο μικρό σύμπαν είτε ως σύνολο είτε μεμονωμένο, σε Μία Ενότητα ή Παγκόσμια Ζωή, που δεν αναγνωρίζουν πως οτιδήποτε στη Φύση μπορεί να είναι ανόργανο, αυτοί που δεν ξέρουν τί θα πει νεκρή ύλη – οι Αποκρυφιστές είναι συνεπείς με τη διδασκαλία τους περί Πνεύματος και Ψυχής όταν μιλάνε για μνήμη σε κάθε άτομο, για θέληση και αίσθηση.»**

Η σχετικά πρόσφατη ιδέα στον επιστημονικό κόσμο ότι ο παρατηρητής επηρεάζει τα αποτελέσματα των πειραμάτων στο υπο-ατομικό επίπεδο αρχίζει να υποδηλώνει ότι ο παρατηρητής συμμετέχει στην πειραματική διαδικασία. Σύμφωνα με τη Θεοσοφία, αυτό οφείλεται στη φύση των εσωτερικών υποκειμενικών πεδίων, ιδιαίτερα του νοητικού επιπέδου όπου παρεμπιπτόντως λέγεται ότι ο χώρος δεν έχει διάσταση (υπό την έννοια της φυσικής επιστήμης) και ο χρόνος δεν ισχύει έτσι όπως κανονικά γίνεται αντιληπτός. Έτσι λοιπόν στον υποκειμενικό χώρο ο νόμος του τετραγώνου ο σχετικός με τα αποτελέσματα και την απόσταση δεν ισχύει. Υπάρχει και μια άλλη τρέχουσα επιστημονική θεωρία για τον απεντοπισμό. Υπο-ατομικά σωματίδια μπορούν να αλληλοεπηρεαστούν σε τέτοιες αποστάσεις ώστε αλλαγές σε οποιαδήποτε συγκεκριμένη θέση επηρεάζουν αμέσως το άλλο που βρίσκεται σε άλλη θέση. Μέχρι τώρα δεν υπάρχει επιστημονική εξήγηση γι' αυτό αλλά όσον αφορά στον απεντοπισμό υπενθυμίζεται στους μελετητές ότι «το Σημείο είναι παντού ενώ η περιφέρεια πουθενά» συμπληρωμένο από τη ρήση στο Ερμητικό Αξίωμα ότι «τίποτα δεν είναι μεγάλο, τίποτα δεν είναι μικρό». Παρομοίως ο Αποκρυφιστής θα μπορούσε να ρωτήσει: «Πού βρίσκεται μια σκέψη;» Ο επιστήμονας μπορεί να απαντούσε «στον εγκέφαλο», όμως η σκέψη είναι άυλη και ο εγκέφαλος είναι κάτι το υλικό. Πώς γίνεται η ύλη να παράγει

* Μ.Δ. ΙΙ, σ.72.

κάτι το άυλο; Ξανά η απάντηση σε αυτό μπορεί να δοθεί μέσω της εσώτερης φύσης της ύλης, που έχει τις υποκειμενικές αρχές και υπο-αρχές της. Ο θεόσοφος βλέπει, επίσης, πως εφόσον οποιοδήποτε υλικό σωματίδιο έχει ζωντανή υπόσταση, η έμφυτη ενέργειά του είναι ζωή, η Μοναδική Παγκόσμια Ζωή. Μια πλήρης μεταφυσική θεώρηση του απεντοπισμού καθίσταται πολύ περίπλοκη. Η ανάμειξη αιτίων και αποτελεσμάτων σε αυτούς τους μη-φυσικούς τομείς γίνεται εξαιρετικά πολύπλοκη, ιδιαίτερα επειδή ό,τι συμβαίνει σε αυτούς μπορεί να αντικατοπτριστεί στο φυσικό πεδίο και συνεπώς να το επηρεάσει. Στον Αποκρυφισμό η ύπαρξη των Στοιχειακών όντων έχει συνάφεια με αυτό. Συνιστούν έναν τρόπο ενέργειας για τα περισσότερα φαινόμενα. Τα Στοιχειακά θεωρούνται μη-νοήμονες οντότητες και δρουν ως δυνάμεις της Φύσης.

Η σύγχρονη επιστήμη ακόμα στερείται ενός προτύπου του δομημένου κόσμου σαν αυτό που παρέχεται από τη Θεοσοφία με τα επτά επίπεδα της ύπαρξης, όπου το καθένα έχει τα δικά του κύρια χαρακτηριστικά. Επίσης στερείται της ιδέας και όσων απορρέουν από αυτήν ότι δεν υπάρχει «νεκρή» ύλη. Τα δύο συνεπακόλουθα της συνειδητότητας και της μνήμης καθώς και της ύλης ως ζώσας, αντανακλώνται στην αντίληψη της μεγάλης διαδικασίας της εξέλιξης. Το καθετί κτίζει πάνω σε αυτό που προηγήθηκε. Αυτή είναι η βάση για το σημαντικό έργο του Ρούπερτ Σέλντρεϊκ «η Παρουσία του Παρελθόντος». Η Επιστήμη έχει υπο-κλάδους. Ένας απ' αυτούς είναι η βιολογία, η επιστήμη των έμβιων όντων. Η Θεοσοφία τη διευρύνει με την ιδέα της ότι δεν υπάρχει νεκρή ύλη, ότι τίποτα δεν είναι ανόργανο, και υποστηρίζοντας ότι όλα εκδηλώνουν μια όψη της Μίας Ζωής. Αυτή η Μοναδική Ζωή παρουσιάζει δύο αδιάσπαστες όψεις: τη μορφή (ύλη) αφενός και την ενέργεια ως δυναμισμό (ζωή ή πνεύμα) αφετέρου. Η συνειδητότητα, η μνήμη και η θέληση είναι έμφυτες σε αυτό το συνδυασμό. Η «Βούληση», επομένως, είναι γνώρισμα όλων των πραγμάτων. Αυτά είναι στοιχεία βασικών δεδομένων που δεν έχουν ακόμα εκτιμηθεί από την επιστήμη αλλά που σαφώς έχουν διακηρυχθεί από τη Θεοσοφία.

*«Εφόσον η Θεοσοφία και οι αρχές της καταστούν γνωστές, θα καταδειχθεί ότι η φιλοσοφία μας δεν είναι μόνο «μια στενή συγγενής της σύγχρονης επιστήμης» αλλά και ο πρόγονός της αν και την υπερβαίνει κατά πολύ στη λογική. Θα καταδειχθεί επίσης ότι και η «μεταφυσική» της είναι ευρύτερη, ωραιότερη και ισχυρότερη από οποιαδήποτε μεταφυσική που πηγάζει από μια δογματική λατρεία. Πρόκειται για τη μεταφυσική της Φύσης στην ενάρετη γυμνότητά της από φυσικής, ηθικής και πνευματικής άποψης, ενώ μόνη αυτή μπορεί να εξηγήσει το φαινομενικό θαύμα με φυσικούς και ψυχικούς νόμους, να συμπληρώνει τις απλές φυσικές και παθολογικές αντιλήψεις της Επιστήμης και να καταργεί για πάντα τους ανθρωπόμορφους Θεούς και Δαίμονες των δυαδικών θρησκειών. Κανείς δεν πιστεύει πιο σταθερά στην Ενότητα των αιώνιων νόμων από τους Θεόσοφους.»**

* Άπαντα VIII, 76.

Τέχνη, Υγεία, Ψυχολογία και Παραψυχολογία

Με την εμφάνιση της Θεοσοφίας ολόκληρο σύνολο νέων ιδεών γεννιέται στον τομέα της τέχνης, κυρίως από την απόκρυφη άποψη της φύσης του καλλιτέχνη. Η Θεοσοφία διδάσκει ότι κάθε άνθρωπος είναι μια μικροσκοπική μα μοναδική αντανάκλαση του μακρόκοσμου, του συμπαντικού συνόλου. Καθεμιά από τις ικανότητές του προέρχεται τελικά από μεγάλα Όντα που προόδευσαν κατά τη διάρκεια των αιώνων του εξελικτικού χρόνου πολύ υπεράνω αυτού στην κλίμακα της ύπαρξης. Είναι συλλογικές οντότητες, αθροίσματα πολλών κατώτερων ζώντων όντων, η καθεμιά με την ευφυΐα της και τις μνήμες της. Όλες μαζί αποτελούν μια ευρεία συσσωρευμένη εμπειρία που έχει αποκτηθεί από πλήθη «Ζωών» κατά την άνοδό τους στην εξελικτική κλίμακα. Η Ζωή, σε αυτό το πλαίσιο, γνωστή ως Μονάδα, έχει διέλθει όλα τα βασίλεια της Φύσης και από εκεί έχει εισέλθει στο ανθρώπινο βασίλειο όπου εξατομικεύεται και προχωρεί μέσω των υπο-Φυλών και Φυλών στις οποίες, κατά σειρά, αναπτύσσει ανθρώπινες ικανότητες. Τελικά τα οχήματά της προσαρμόζονται να προχωρούν ως οντότητες μέσα στα υπερανθρώπινα βασίλεια.

Η Φύση παρέχει όλα όσα συνιστούν όχι μόνο τη φυσική ύπαρξη του ανθρώπου αλλά και τις μη-φυσικές αρχές του. Κάθε κύτταρο, ακόμα και του σώματός του, έχει τις δικές του εσωτέρες αρχές, μέσω των οποίων αυτό το κύτταρο βρίσκεται σε επαφή με το αντίστοιχο συμπαντικό επίπεδο. Με αυτό τον τρόπο αντανακλά κάπως τα χαρακτηριστικά αυτού του επιπέδου. Συνεχώς ο άνθρωπος γίνεται δέκτης του απώχου όσων συμβαίνουν στο σύμπαν στο βαθμό που οι διάφορες πτυχές της ύπαρξής του έχουν αναπτυχθεί και εναρμονισθεί.

Ο καλλιτέχνης απαντά στην αρμονία της Φύσης με ήχο, χρώμα, μορφή ή συναίσθημα. Βλέπει κάτι από το μεγαλοπρεπές συμπαντικό σχέδιο στις συμμετρικές παραστάσεις, στις εκφράσεις του προσώπου, στην κίνηση, στο ρυθμό και στη μελωδία της

γλώσσας και του ήχου. Οι μουσικοί ακούνε με τα εσωτέρα αυτιά τους την ουράνια μουσική. Μπορούν και να την καταγράψουν και με τα μουσικά όργανα και τις τεχνικές που διαθέτουν, μπορούν να εκφράζουν ό,τι ακούνε από τη μελωδία και την αρμονία. Ο χορευτής και ο τραγουδιστής, επίσης, με το δικό τους τρόπο ερμηνεύουν και δείχνουν κάτι από αυτούς τους ρυθμούς και τις αρμονίες που δεν έχουν ακουστεί. Οι ευαίσθητες ψυχές τους μπορούν να μας μιλούν αλλά και εμείς πρέπει να είμαστε ικανοί να ανταποκρινόμαστε. Χρειαζόμαστε μάτια για να βλέπουμε και αυτιά για να ακούμε. Χωρίς αυτά δεν μπορούμε να ανταποκρινόμαστε και χωρίς την ανταπόκρισή μας οποιαδήποτε μορφή τέχνης είναι απλώς μια σκιά, μια παρουσίαση χωρίς νόημα.

Ανταπόκριση σε οποιαδήποτε μορφή τέχνης μέσα από το όραμα ή την όραση προϋποθέτει την ψυχή μας, επιπλέον, όμως, στο βαθμό που ανταποκρίνεται, ανάζωγονείται και η ίδια. Υπάρχει μια ιερότητα και αγιότητα σε αυτή την εκτίμηση που μας οδηγεί στα πνευματικά βασίλεια. Οι χαρακτήρες μας μεταβάλλονται. Ξυπνούν μέσα μας τα ύψιστα συναισθήματα της αφοσίωσης, του θάρρους, της καρτερικότητας, της σύμπνοιας, της αγάπης και της ευσπλαχνίας. Η πραγματική τέχνη θα το πετύχει αυτό για μας, αν της δίνουμε την προσοχή μας και αν μπορούμε αληθινά να βλέπουμε και να ακούμε. Όλοι διαθέτουμε το αναγκαίο εσωτερικό όργανο αλλά, ίσως, χρειάζεται κούρδισμα.

Ο Διδάσκαλος Κουτχούμι έλεγε ότι «ο θιασώτης της μελωδίας δεν γνωρίζει υψηλότερη κατάσταση ευδαιμονίας και ευτυχίας από τη μουσική- την πιο θεϊκή και πνευματική από τις τέχνες. Ενώ αυτό αφορά ειδικά μια μορφή τέχνης έχουμε τη ρήση κατά την οποία η Θεότητα εκφράζεται με «καλοσύνη, αλήθεια κι ομορφιά». Υπάρχει, ακόμα, και η έκφραση ότι «η ομορφιά βρίσκεται στα μάτια αυτού που βλέπει». Χωρίς μάτια δεν υπάρχει ομορφιά. Θα μπορούσε, επίσης, να λεχθεί ότι η Θεοσοφία βρίσκεται στο βλέμμα – ή στην ψυχική ανταπόκριση – του μαθητή. Αλλιώς δεν υφίστανται γι' αυτόν.

Ασχοληθήκαμε με μερικές πτυχές των πνευματιστικών φαινομένων και του ψυχισμού στην Έβδομη Δυνατότητα. Το βασικό κριτήριο κατά τη θεοσοφική ερμηνεία τους είναι τα πεδία της Φύσης και η απόκρυφη σύσταση του ανθρώπου όσον αφορά τις αρχές του. Είτε στη μία είτε στην άλλη περίπτωση υπάρχει σε αυτές μια σημαντική διαίρεση – στο μέσο του Πέμπτου πεδίου ή στην Πέμπτη αρχή του Μάνας, δηλαδή του νου. Η διαχωριστική γραμμή αναφέρεται ως εμπόδιο ή γέφυρα, το Ανταγκάρνα. Η Φύση πάνω απ' αυτή τη γραμμή θεωρείται «άμορφη» και υποκειμενική και κάτω από τη γραμμή, αντικειμενική. Ως προς τα πεδία, ως προς τις αρχές είναι πνευματική (Εγωϊκή) σε ανώτερα επίπεδα ή καταφανώς υλική, προσωπική, σε κατώτερα επίπεδα. (όμως η ύλη μπορεί να είναι μη-φυσική).

Αυτή η πληροφορία είναι βασική για την κατανόηση της ψυχολογίας και της παραψυχολογίας. Μερικοί ψυχολόγοι έχουν αναγνωρίσει μια διάκριση ανάμεσα στο

προσωπικό εγώ (αυτό) και στο υπερ-εγώ. Το εγώ στο οποίο αναφέρονται έχει μελετηθεί σχετικά επαρκώς και πολλή θεραπευτική πρακτική έχει αναπτυχθεί από την κλινική εμπειρία. Το υπερ-εγώ, όμως, το θεοσοφικό πνευματικό Εγώ ή η Ατομικότητα- τόσο σπάνια εκδηλώνεται που πολύ λίγα είναι γνωστά για την πραγματική του φύση, για τις πραγματικές του δυνατότητες.

Ακόμα θεωρείται ευρέως ως αξίωμα, αλλά υπάρχει μαρτυρία της ύπαρξής του λόγω της αντανάκλασής του στις ανώτερες τρεις υπο-αρχές της καμικής ή συγκινησιακής κύριας (τέταρτης) αρχής. Ακόμα και αυτές οι αντανάκλασεις, αν και χρωματίζονται από φιλαυτία, καταδεικνύουν μερικές από τις ανώτερες πνευματικές πτυχές της προσωπικότητας.

Για την παραψυχολογία είπαμε μερικά λόγια στην Έβδομη Δυνατότητα. Η Θεοσοφία έρχεται πάλι να εμπλουτίσει αυτό το πεδίο δραστηριότητας με τα χαρακτηριστικά και τις ποιότητες των επιπέδων και των αρχών. Το νοητικό επίπεδο και ο νους παίζουν μεγάλο ρόλο στα «πνευματικά» μηνύματα, στην «αυτόματη» γραφή και προφανώς στη μεταβίβαση της σκέψης. Σε άλλα φαινόμενα το αστρικό (τρίτο) επίπεδο και το Αστρικό Σώμα ανακατεύονται, μερικές φορές με τη βοήθεια των Στοιχειακών π.χ. υλοποιήσεις, προσκομίσεις, κατακρήμνιση εικόνων και γραμμάτων.

Τα ψυχολογικά φαινόμενα περιλαμβάνουν τη διχασμένη προσωπικότητα, τις έμμονες ιδέες και τη δαιμονοληψία. Και πάλι η γνώση των μεταθανάτιων διαδικασιών βοηθά στην κατανόηση του τί συμβαίνει. Ο άνθρωπος είναι το πνευματικό του Εγώ ή η Ατομικότητά του, αλλά συνδέεται με μια προσωπικότητα κατά τη διάρκεια της επίγειας ζωής. Σε περιπτώσεις έμμονων ιδεών η προσωπικότητα μπορεί να καθορισθεί από ένα ή και πιο πολλά ισχυρά Στοιχειακά, συχνά αλλά όχι πάντα δικής της δημιουργίας, από παρατεταμένες συνήθειες π.χ. Αυτή καθεαυτή η δαιμονοληψία συμβαίνει όταν οι προσωπικές αρχές καθορίζονται απολύτως ή εν μέρει και προσωρινά από ένα «Στοιχειό» δηλαδή ένα επίμονο ψυχικό κατάλοιπο ενός πεθαμένου ανθρώπου από το οποίο το πνευματικό Εγώ έχει αποχωρισθεί κατά τη φυσιολογική διαδικασία του θανάτου. Το «Στοιχειό» μπορεί να παραμείνει ισχυρό για όσο χρόνο επιμένει. Μπορεί να ψάξει να βρει «ζωή» για να πραγματοποιήσει τις παρορμήσεις του στο φυσικό σώμα ενός ζώντος ανθρώπου. Ωθείται από έντονη επιθυμία για σαρκική ικανοποίηση όπως για σεξουαλικές διαστροφές, μέθη, συχνά σατανική σκληρότητα κ.λ.π. Στερείται παντελώς συνείδησης ή αξιοπρεπούς συγκράτησης εξαιτίας του χωρισμού του από την πνευματική του ψυχή.*

Η Θεοσοφία έχει κάτι σημαντικό να πει για την υγεία. Το ακόλουθο απόσπασμα μπορεί να φανεί ρηχό αλλά έχει ευρεία απήχηση: *«Κάθε άνθρωπος παράγει Κάρμα*

* Ως προς παραδείγματα και θεραπείες σχετικές με τις έμμονες ιδέες κ.λ.π., βλέπε Άπαντα, Πίνακα Περιεχομένων και Τόμο II, 399.

είτε καλό είτε κακό σε κάθε πράξη και σκέψη της καθημερινής του διαδρομής και συγχρόνως σε αυτή τη ζωή επεξεργάζεται το Κάρμα που παρήγαγαν με τις πράξεις και τις επιθυμίες τους οι προηγούμενες προσωπικότητες. Όταν βλέπουμε ανθρώπους προσβεβλημένους από συγγενείς παθήσεις μπορούμε με ασφάλεια να υποθέσουμε ότι αυτές οι παθήσεις είναι το αναπόφευκτο αποτέλεσμα αιτιών που οι ίδιοι δημιούργησαν σε προηγούμενη γέννηση. Μπορεί να αντιταχθεί ως επιχειρήμα το ότι, αφού αυτές οι ασθένειες είναι κληρονομικές, είναι δυνατόν να μην έχουν καμία σχέση με μια προηγούμενη ενσάρκωση. Όμως, πρέπει να θυμόμαστε ότι το Εγώ, ο πραγματικός άνθρωπος, η ατομικότητα δεν έχει πνευματική αφετηρία στο γένος στο οποίο ενσωματώνεται πάλι, αλλά έλκεται από τη συνάφεια που ο προηγούμενος τρόπος ζωής του πρόσδεσε μέσα στο ρεύμα που τον μεταφέρει, όταν έρχεται η ώρα της επαναγέννησης, στο σπίτι το πιο κατάλληλο για την ανάπτυξη αυτών των τάσεων.»*

* Το Κλειδί της Θεοσοφίας, σ. 229, Θεοσοφικές Εκδόσεις.

Συμπέρασμα

Οι δυνατότητες της Θεοσοφίας μπορούν να γίνουν πραγματικότητα και η ευεργετικότητά τους προς την ανθρωπότητα μπορεί να γίνει αισθητή μόνο εφόσον διαδοθούν. Έχουν περάσει περισσότερα από εκατό χρόνια από τότε που βρίσκονται στη διάθεσή μας με τα γραπτά της Ε.Π.Μ. και των Μυστών Δασκάλων της. Όμως, για διάφορους λόγους, προφανώς από αντίδραση ιδιοτελών παραγόντων, έχουν αποσιωπηθεί ή αγνοηθεί. Το όραμα ήταν, ευθύς εξαρχής, να καταστεί η Θεοσοφική Εταιρεία, το μέσο δια του οποίου θα γινόταν γνωστό πως όλες αυτές οι δυνατότητες ήσαν στη διάθεση ολόκληρου του κόσμου. Είναι καθήκον μας, ως μελών της Εταιρείας, να εξοικειωθούμε με όλες τις πτυχές της Θεοσοφικής διδασκαλίας, ιδιαίτερα με αυτές τις δυνατότητες, έτσι ώστε να μπορέσουμε να τις διαδώσουμε κάνοντάς τες ευρέως διαθέσιμες, όπως ήταν η αρχική πρόθεση.

Η εμφάνιση της Θεοσοφίας ήταν ένα μοναδικό παγκόσμιο γεγονός πιο σημαντικό ακόμα και από τον Χριστιανισμό. Οι ιδρυτές των μεγάλων θρησκειών της ιστορίας υπήρξαν Μύστες υψηλού βαθμού στην Απόκρυφη Ιεραρχία (με τα διάφορα παρακλάδια της). Οι Διδάσκαλοι της Σοφίας που ενέπνευσαν την ίδρυση της Θεοσοφικής Εταιρείας ήσαν μέλη αυτής της Αδελφότητας. Όχι μόνο διέθεσαν στον κόσμο γενικά τη διεξοδική και πολύ βαθιά φιλοσοφική διδασκαλία αλλά και την παρέδωσαν μέσω της Ε.Π.Μ. και σε κάποιο βαθμό κατευθείαν οι ίδιοι, γραπτώς. Κανένας άλλος Διδάσκαλος δεν το είχε κάνει αυτό προηγουμένως. Αν και δεν έχουμε τους Διδασκάλους τώρα μαζί μας, έχουμε αυτή την ασύγκριτα πολύτιμη διδασκαλία για πάντα ή για όσο καιρό διαφυλαχτεί.

Πρέπει να αναγνωρίσουμε τη μεγάλη αυταπαρνητική συμβολή της Ε.Π.Μ. στο έργο αυτό και να την εκτιμήσουμε ειλικρινά. Της οφείλουμε μεγάλη ευγνωμοσύνη όχι μόνο για τη γραπτή αυτή πραγμάτωση της δυνατότητας της Θεοσοφίας αλλά και για την άμεση σχέση της με μερικούς από τους Διδασκάλους και τη μαρτυρία της ύπαρξής τους που αυτή η σχέση προσέφερε. Έγιναν «πραγματικότητα» και κατ' αυτόν τον τρόπο έμπνευση σε πολλούς. Ως μαρτυρία έχουμε ό,τι είπε γι' αυτούς στη διήγησή της για τη συγγραφή του «Αποκαλυμμένη Ίσις» καθώς και όσα οι ίδιοι είπαν για τη συμμετοχή τους στη συγγραφή της «Μυστικής Διδασκαλίας».

Η ΕΣΧΑΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ. «*Η πρακτική Θεοσοφία δεν είναι μια Επιστήμη αλλά αγκαλιάζει κάθε επιστήμη στη ζωή, ηθική και φυσική. Εν ολίγοις μπορεί δικαίως να θεωρηθεί ως ο παγκόσμιος προγυμναστής, ένας δάσκαλος παγκόσμιας γνώσης και εμπειρίας και μιας ευρυνάθειας που όχι μόνο βοηθάει και οδηγεί τους μαθητές του σε επιτυχείς εξετάσεις κάθε επιστημονικής ή ηθικής υφής στην επίγεια ζωή αλλά τους προετοιμάζει για τις ζωές που θα έρθουν, εάν και εφόσον αυτοί οι μαθητές μελετήσουν το σύμπαν και τα μυστήριά του και τα αφομοιώσουν....*»*

* Άλαντα Χ, 165.

Το Κέντρο Μεταφυσικής Ενημέρωσης είναι σωματείο μη-κερδοσκοπικό και σκοπός του είναι η πνευματική αναβάθμιση του ατόμου μέσω της διάδοσης και στήριξης της μεταφυσικής σκέψης.

Η μεταφυσική πληροφόρηση θεμελιώνεται στη Σύγχρονη Θεοσοφική Διδασκαλία, που πραγματοποιείται μέσω διαλέξεων, σεμιναρίων και βιβλίων.

Εφαρμόζεται επίσης ο διαλογισμός, που θεωρείται ο τρόπος συγκρότησης του νου και το μέσο για την ανάπτυξη ευγενικών σκέψεων, ιδανικών και ποιοτήτων τέτοιων που να εκφράζουν τον αλτρουισμό, την κοινωνική αλληλεγγύη, τη συνύπαρξη και το σεβασμό προς κάθε είδος ζωής.